

GEESTELIJK HUWELIJKSVERZOEK

van Vorst Messias aan de Kerk, zo uit Heidenen als uit Israël,
door de stem van het Evangelie

voorgesteld in drie predikatiën over
Psalm 45: 11 en 12.

door

FREDERIK VAN HOUTEN

predikant te Middelburg

Tweede druk:
Bij de Weduwe van Gijsbert de Groot,
Boekverkoopster op de Nieuwe-Dijk,
In de Groote Bijbel

Amsterdam, 1713

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2003

LEVENSOVERZICHT

Frederik van Houten werd op 11 januari 1662 geboren te Hoorn. zijn vader, Frederick Zegersen van Houten, was kort tevoren overleden. Zijn moeder, Neeltje Jacobs Beeck, stond alleen voor de opvoeding van 8 kinderen. In 1664 stierven 3 kinderen van het gezin aan de pest. Ook Frederik werd ernstig aangetast, maar op wonderlijke wijze mocht hij herstellen. Later dichtte hij:

*Hij is het, Die u op Zijn armen droeg
en in Zijn gunst u teder gadesloeg,
opdat de pest u niet naar d' afgrond rukte,
daar haar geweld u zo vervaarlijk drukte.*

Op zestienjarige leeftijd verloor Hendrik van Houten zijn Godvrezende moeder. Hij zat toen in Hoorn op de Latijnse school, want het was de innige wens van zijn moeder dat hij predikant zou worden. Aanvankelijk studeerde Van Houten echter te Leiden in de *medische* faculteit. Hij promoveerde daar later zelfs tot doctor in de medicijnen. Als student werd hij geacht vanwege zijn helder inzicht en evenals de andere studenten ging hij op in het werelds leven. Voor buitensporigheden bleef hij echter bewaard.

Op 25-jarige leeftijd kwam er een ommekeer in Frederiks leven. De Heere werd hem te sterk, onder andere door de prediking van Ds. Johannes d' Outrein die toen in Oostzaan stond. Van Houten "ging, geheel losgemaakt, in het dadelijk verbond met God over en verklaarde zich openlijk voor de Heere en Diens zaak". De band met Gods kinderen wekte hem op tot een reis door Nederland, tot in het Duitse grensgebied, om op vele plaatsen "door ijver en Godsvrucht van 's Heeren kinderen tot ijver opgewekt te worden".

Na korte tijd vatte hij, uit begeerte tot het predikambt, de theologische studie aan. In 1689 studeerde hij te Franeker, waar hij onder andere les kreeg van d' Outrein en Joh. van der Waeijen. De laatste getuigde dat Frederik van Houten als student onder zijn medestudenten meer stichting gaf dan al de professoren en predikanten. Ook tijdens een ziekte ging veel van hem uit. Medestudenten, die later mannen van naam in de kerk werden, werden door de omgang met Van Houten gesticht en zelfs tot bekering gebracht. In de inleiding op "De Godvruchtige Avondmaalganger", van ds. Petrus Immens, vermeldt ds. Jac. Willemsen, predikant te Middelburg het een en ander van ds. Van Houten.

In 1692 vertrok hij naar Utrecht, waar hij onder professor H. Witsius de studie voortzette. Ook daar was hij onder de vromen geacht en geliefd. In zijn proponentstijd preekte hij in vele plaatsen waar hij geestelijke vrienden had. In het bijzonder werd zijn prediking gezegend te Kleef, waar enkelen van de hofhouding van de keurvorst van Brandenburg tot bekering kwamen. In Embden was hij enige tijd als geestelijk en medisch verzorger aan het gasthuis verbonden.

Op 35 jarige leeftijd werd Van Houten in 1697 als predikant verbonden aan de gemeente van Oudega in de classis Leeuwarden. Ook de kerkdorpen Nijega en Opeinde behoorden tot zijn gemeente. Vier jaar later nam hij een beroep aan naar de Kaag, in de classis Leiden. In de korte tijd dat hij deze eerste gemeenten diende was

hij tot zegen voor Gods Kerk en door correspondentie hield hij de vriendschap aan met hen die de waarheid en de Godsvrucht beminden. In de Kaag kreeg Ds. Van Houten een trouwe huisgenoot. De Franse koopmanszoon Jac. Hanappier werd bij hem ondergebracht door Rotterdamse vrienden, omdat zijn roomse familie hem dreigde te ontvoeren. De jonge Hanappier, die in Rotterdam veel achting had gekregen voor trouwe predikanten als Ds. A. Hellenbroek en Ds. W. à Brakel, mocht zich bij de Gereformeerde Kerk voegen. Ds. Van Houten werd hem niet alleen een stiefvader, maar ook een geestelijk vader. Toen Van Houten in december 1702 naar Middelburg vertrok, ging Hanappier met hem mee.

In Middelburg trof Van Houten een grote en welvarende gemeente. Niet minder dan twaalf predikanten arbeidden in deze stad. Ds. Van Houten was de 73e predikant van de Hervormde gemeente, die in onderscheiden kerkgebouwen samenkwamen. Als collega's kreeg hij bij zijn komst onder andere Bern. Smytegelt, Petrus Immens, Jac. Leydekker, Carolus Tuinman en Henr. de Frein, "lichtende sterren" aan de kerkhemel, die nog lang na hun dood spreken door hun geschriften. Vooral met Ds. Immens was Van Houten door een hartelijke vriendschap verbonden.

Ds. Van Houten's prediking trok geen grote toeloop. De meesten vonden dat hij in zijn preken teveel de nadruk legde op de bevindelijke kennis. Hoewel hij sympathie had voor de zogenoemde "ernstige Coccejanen," zoals d' Outrein, vermeid hij nodeloze geleerdheid op de kansel. Hij preekte "zonder boekje"; mediterend en biddend bereidde hij zijn preken voor. Voor Gods kinderen was Van Houten als "een lichtende kaars, door Christus van het hemelvuur ontstoken door de Heilige Geest", want hij wist het genadewerk duidelijk te onderscheiden en voor te stellen.

Ruim 8,5 jaar arbeidde ds. Van Houten in Middelburg. Hij was niet sterk naar het lichaam. Een half jaar was het hem door ziekte niet mogelijk te preken. Jacob Hanappier, die vanaf 1707 in Leiden voor predikant studeerde kwam in november 1710 naar Middelburg. Samen met ds. P. Immens, "die met ds. Van Houten verkeerd had als David met Jonathan", verzorgde hij zijn zieke pleegvader.

Hanappier schreef aan het ziekbed de zielszangen op waarin Ds. Van Houten in dichtvorm onder woorden bracht wat er in zijn innerlijk leefde. De titels spreken voor zich: "Zielzucht om de gemeenschap Gods", "zielsbegeerte", "zielsworsteling", "zielsbegeerte naar de Heere Jezus" en dergelijke.

Na een kort herstel, waarin hij tot veler verwondering en stichting over de hemelse heerlijkheid mocht preken, leidde een ernstige verkoudheid tot zijn sterfbed. Op 2 april 1711 stierf hij in de Heere.

Indrukwekkend is de gedachtenisrede die Van Houtens boezemvriend ds. Immens uitsprak: "*De zaligheid der doden die in de Heere sterven*", uitgegeven te Dordrecht in 1712. Door toedoen van Jac. Hanappier verschenen Van Houtens gedichten in enkele bundeltjes "Geestelijke Gezangen".

Al spoedig na zijn sterven verscheen een stichtelijk werkje; dat onder andere een drietal preken bevatte: *Geestelijk huwelijksverzoek van Vorst Messias aan de Kerke* (1712). Zijn bekendst boek werd het in 1725 gedrukt. *Het weergaloos groot goedt, weggelegd voor degenen die den Heere vreezen*. De zestien preken van deze bundel, voornamelijk gemaakt in de eerste jaren van ds. Van Houtens ambtsperiode, werden gevonden onder zijn nagelaten papieren.

EERSTE PREEK

Huwelijksverzoek aan de Kerk van Vorst Messias, als haar wettige Koning en Erfheer

Hoor, o dochter, en zie, en neig uw oor, en vergeet uw volk en uws vaders huis; zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid; dewijl hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder. Psalm 45: 11 en 12.

Het was een wonder dappere en bijna onnavolgbare heldendaad, welke God eertijds vorderde van vader Abraham, wanneer hij zeide: "Ga uit uw land en uit uw maagschap, en uit uws vaders huis, naar het land dat Ik u wijzen zal".

Gewis het was wat groots, het aangenaam gezelschap van dierbare vrienden te verlaten en hun oog- en oorverzadigende, ja zin- en zielstrelende vriendschap zó op één stonde vrijwillig vaarwel te zeggen; bezitting, rijkdom, gemak, vermaak en aanzien zó moedig, zonder dralen of aarzelen achter de rug te zetten; al dat beminnelijke, de liefde, de achting, voor eeuwig te onttrekken, zonder een enige gedachte te maken van ooit of immer te zullen of te willen terugkeren; van een godsdienst af te zien die van het verstand des vleeses verzonnen was en met de begeerlijkheid zowel overeen kwam; ja, met één stap leeg, uit alles wat beminnelijk, vermakelijk en heerlijk scheen, uit te treden; en dit alles mogelijk onder de biddingen, smekingen, omhelzingen, tranen en beweegredenen van zijn vrienden. En wie zal zeggen dat het niet was onder de optocht van de begeerlijkheden? Zonder te weten waarheen hem de Heere zou leiden en aan wat oord hij zou worden neergezet.

Maar hoe groot dit heldenstuk ook was, toch moest zijn nakomelingschap zich tot een ander, en naar de uitwendige schijn, vrij gevaarlijker uittocht opmaken. God had hen uitgevoerd uit Egypte en in Kanaän geleid. Daar woonde Hij onder hen, onder de lofzangen Israëls; daar was Zijn paleis, Zijn tafel, Zijn troon, Zijn wetten en het vertoog van Zijn heerlijkheid. Nochtans beveelt Hij Zijn volk dit alles te verlaten op bedreiging van een eeuwige ondergang naar ziel en lichaam. Hoe heerlijk hen dat ook toelachte, hoe Gode betamelijk hen dat beminnelijke en van God ingestelde toescheen, *het moest toch verlaten, ja vergeten worden.*

Dit is het wat ons wordt voorgesteld in de woorden van onze tekst. Daar wordt de dochter van vader Abraham, onder de wet uit hem geboren, genodigd om alles te verlaten en zich aan de Vorst Messias over te geven; om niet walgelijk maar beminnelijk in Zijn ogen te zijn; om niet Kanaän voor haar bezitting te verkiezen, maar om het eigendom te Zijn van haar wettige Heere:

"Hoor, o dochter, en zie, en neig uw oor, en vergeet uw volk en uws vaders huis."

Dat de Messias het onderwerp is van dit liefdeslied, is maar al te klaar.

1. Al de hoedanigheden, met welke deze koninklijke held beschreven wordt, kunnen geenszins, noch naar de letter, noch in de schaduw, vallen in Salomo, maar alleen in de volste nadruk in de Christus, als de eeuwige God, in het vlees geopenbaard, en de Vorstelijke Overwinnaar van de uitverkoren wereld.
2. De beschrijving van de koningin in haar heerlijkheid en hofstoet, past op niemand dan op de kerk, de koninklijke bruid van de Messias.

3. De Apostel betoogd uit deze psalm, dat Christus, na Zijn volmaking door lijden, verheven is boven de engelen als de eeuwige koning van Zijn onbewegelijk koninkrijk, enz. vers 7, 8, vergelijk Hebr. 1:8, 9.

Na het opschrift en de voorrede, vers 1 en 2, spreekt de dichter de Koning aan. Hij zegent Hem over Zijn schoonheid; al juichende wekt hij Hem op tot Zijn onoverwinnelijke en alles overwinnende heirtocht. Daarna roemt hij hem over de onwrikbaarheid van Zijn koninkrijk, over Zijn Gode betamelijk rijksbestuur, benevens de onbeweeglijke grondvesten van Zijn oppermacht. Vervolgens prijst hij de Koning in Zijn lieflijk pronkgewaad, in Zijn kostelijke rijksjuwelen, alsook over de verhoging van de koningin aan des Konings rechterhand, als op het prachtigste uitgedost.

Hierop wordt de aanspraak afgeleid van de Koning en gewend tot de Kerk, die van Jehovah voor Zijn Zoon ter vrouw verkoren was. Deze wekt óf de Vader zelf, óf de dichter, in de Naam van Jehovah op, om alles te verlaten en haar aan de Messias tot Zijn eigendom op te dragen.

Het is zonneklaar dat hier gezinspeeld wordt op het zinnebeeld van het huwelijk: *de kerk komt voor als een dochter, Christus ter vrouw gegeven*. Maar gelijk de huwelijksband bestaat in de onderlinge samenvloeiing van vrijwillige liefde, zo wordt de kerk op een onafslaanbare wijze, de onverbreekbare toestemming afgevorderd; en gelijk de huwelijksliefde onverdeeld moet zijn, afgekeerd van alles, zelfs het allerbeminnelijkste, en gevestigd wordt op de man, zo wordt ook de kerk aanbevolen alles te verlaten *"Hoor, o dochter, en neig uw oor,"* enz.

Deze woorden behelzen een onafslaanbaar verzoek aan de kerk, inzonderheid uit het huisgezin van Jakob, om haar aan de Messias, als haar wettige Koning en Heer, in een onveranderlijk huwelijksverbond over te geven.

Deze billijke bede behelst twee delen.

- I. Eerst wordt het verzoek voorgesteld en aan de zijde van de kerk aangedrongen: *"Hoor, o dochter, en zie, en neig uw oor, enz. Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid.*
- II. Daarna wordt de bede vervat en nader uitgebreid met een drangrede van de kant van de Messias: *"Dewijl hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder."* enz.

Wat het eerste lid betreft, daar ontmoeten ons twee zaken;

- Eerst, het verzoek op zichzelf, en
- Ten tweede, de beweegreden, of liever het heerlijk en zalig gevolg op de vrije bewilliging van de voorgestelde eis, welk gevolg als een beweegrede wordt bijgebracht.

In deze aanspraak staat ons te letten:

- Eerst op het voorwerp: "o dochter!"
- Daarna op de aanspraak zelf: "Hoor en zie", enz.

Door de dochter schijnt de kerk te moeten verstaan worden, voor zover zij geroepen wordt uit het Israël van het Oude Testament. Maar evenwel zo, dat ook de heidenen onder hen worden begrepen, die door het Joodse kerkgenootschap en door de allereerste verkondiging van het evangelie, Israël Zijn ingelijfd. Deze kerk wordt *een dochter* genoemd.

- (1) Omdat zij de nakomelingschap van Abraham was. God had het nageslacht van Abraham gebracht onder een schaduwachtig huwelijksverbond. Hierom worden

de twaalf geslachten Israëls *Zijn vrouw* genoemd en het Israël, dat vervolgens uit die moederkerk geboren was, de dochter. Maar doordat Israël naar het vlees zo zeer pochte op haar geboorte uit Abraham, alsmede op de wet, zo zegt God niet zo zeer Mijn dochter, maar *dochter*.

- (2) Omdat zij wordt aangemerkt als de bruid van de Messias, aan Hem gegeven van de Vader; en omdat de Messias Zich aan haar door de beloften had verbonden.
- (3) Omdat zij zo lang onder de wet, als in het huis haars vaders bewaard was geweest, en voor de Messias opgevoed en bereid, naar haar inwendige en geheiligde staat. Hiermede toonde God, dat het huwelijksverbond aan Sinaï niet was dát huwelijk, van hetwelk de profeten zo dikwijls spraken, want dan moest die kerk altoos of de naam van vrouw, of die van kinderen dragen. Maar als God Israël onder het zinnebeeld van een dochter beschrijft dan geeft Hij te kennen, dat in die nakomelingschap van Israël, aan Sinaï met God ondertrouwd, die gemeente was opgesloten, welke eens aan Christus, als Jehovah de Goël, zou ondertrouwd worden; hiervandaan al die namen van *de dochter Sions*, *de jonkvrouw Israëls*, enz.
- (4) Omdat zij nu niet meer als een kind of dienstbare kan worden aangemerkt, maar als een volwassene en huwbare dochter, en vrije, en in staat gebracht om een nieuw en eeuwig huwelijksverbond aan te gaan. De kerk is dan niet alleen een dochter vanwege de huwelijksbetrekking, maar ook omdat zij waarlijk een Vader heeft uit Wie zij geboren is, en een vadershuis van hetwelk zij zich moet afscheiden, zal zij Christus ter vrouw worden. Dit doet zich aanstonds op in de aanspraak van de dichter: "*Hoor! o dochter, en zie.*" De zanger is er opuit om de kerk op te wekken, dat zij toch alles zou verlaten en met Christus een huwelijksverbond aangaan.

Maar opdat hij zulks verkrijge, en zijn doeleinde mag bejagen, doet hij dat op een zeer overtuigende wijze. Hij wekt haar op:

1. tot aandacht,
2. tot nauwkeurige beschouwing van de Bruidegom,
3. tot vrijwillige toestemming,
4. en dan eindelijk tot de voltrekking van haar belofte.

Hier moeten wij vooraf zeggen, dat de kerk uit Israël onvermijdelijk in deze woorden verplicht wordt alle eigen wijsheid, gerechtigheid, wil en krachten te verloochenen. Maar, het schijnt dat dit meer verondersteld als beoogd wordt, en daarom dat Israël verplicht wordt alles te verlaten wat buiten Christus enige grond van roem scheen te zijn, te weten haar afkomst, voorrechten en erfgoederen, welke evenwel ná Christus' komst moesten verlaten worden, als zijnde de kerk tot ontluistering en Christus onaangenaam. En waarlijk, waarin vertoonde zich het vleselijk verstand en de begeerlijkheden meer, dan in het aanzien van de schaduw voor het lichaam? In het zoeken van de gerechtigheid uit de wet, in plaats van die des geloofs? In het aankleven van de goederen in Kanaän, in plaats van de geestelijke en hemelse? Nu, zou en moest dit alles worden verlaten, wat het allerbeste scheen, hoeveel temeer moet de zonde worden verlaten!

1. Maar het had wat in, Israël hiervan te overtuigen; dit was niet met één woord te doen; daarom, de heilige dichter klimt trapsgewijze op, om haar des te gemakkelijker en te zachter te overreden; hij zegt: *Hoor!* Dit is, om hare gedachten thuis te roepen, om de zinnen bijeen te vergaderen; het is de opwekking tot aandacht. Men wekt de

toehoorders eerst op tot aandacht, wanneer grote en zwaarwichtige zaken worden afgekondigd. Deut. 32:1; Jesaja 1:2. En Christus doet het Zelf, Spreuken 8:6; Jesaja 55:2, 48:1 en 49:1. Inzonderheid is dit nodig, wanneer de zaken ongehoord en tegen de verwachting zijn, of wanneer elk aan Zijn werk is. Maar het meest, wanneer de toehoorders omringd Zijn met een groot geschreeuw omtrent zaken van een andere aard en gans verschillende natuur, of wanneer de nodiging aangaat tegen de begeerten van het volk. Hiertoe werd weleer en wordt ook nog wel gebruikt het geluid van trommel, trompet of klok.

Maar hier wordt alleenlijk gezegd: *hoor*. Wij moeten Israël aanmerken als overvallen met het geroep van hun afkomst, voorrechten, erfenis en godsdienst; vleselijk verstand aangaande de beloften van de verbonden, ceremoniële schaduwen en voorbeelden. De begeerlijkheden, eigen gerechtigheid, gemak, vermaak, eer en aanzien, die allen schreeuwden luidkeels. Dit geroep werd nog onderstreept met het geschreeuw van valse leraren en van zulken, die de besnijdenis, en hetgeen daaraan vast was, met Christus wilden samenvoegen; die de wet en het evangelie wilden vermengen.

2. Zou deze dochter worden gebracht tot nauwkeurige opmerking en diepe aandacht, het was nodig dat zij eerst tenminste hoorde. Want al spreekt iemand van de grootste en allerbeminnelijkste zaken, zolang er geen aandacht bij is, het is tevergeefs; de woorden vliegen voorbij als een losse en dunne morgenwolk. Maar deze opwekking tot aandacht is redelijk en op het hoogst verstandig. Immers, dit kon hun gemoederen geruststellen, dat hen werd voorgehouden:

- a. Hoe dat God Abraham de belofte aangaande de zegen in de Messias had gedaan, dat God Zijn zaad zou stellen als de sterren aan het firmament en het zand der zee; dat al de geslachten in Zijn zaad zouden gezegend worden en dat Zijn zaad de heidenen zouden erven.
- b. Dat zij als Abrahams zaad, erfgenamen waren van die zegen.
- c. Dat God hen uit Egypte had uitgeleid onder vele tekenen en wonderen, als Zijn eigendom; dat Hij Zijn verbond met hen had opgericht; dat Hij hen de erfenis der heidenen in Kanaän had gegeven; dat Jehovah, als hun Verbonds-God, onder hen had willen wonen en wandelen; dat God hen verkoren had en begenadigd met zeer grote voorrechten boven de heidenen, welke God afwees van Zijn gemeenschap en verstootte van Zijn verbond.
- d. Dat de Messias onder hen zou geopenbaard worden, dat Hij hen zou verlossen, en al de heidenen aan hun onderwerpen.
- e. Dat Gods verbond, beloften en eden onveranderlijk zijn, en dat eer hemel en aarde zouden kunnen voorbijgaan en bergen wijken en heuvelen wankelen eer één jota van de wet en van de profeten zou vernietigd worden.
- f. Dat God al Zijn beloften zal *ja en amen* maken.

Wanneer deze dingen kwamen tot het oor van deze dochter, gewis het kon niet anders zijn of zij moest horen en in stille bedaardheid haar diepe aandacht vestigen op de toeroep van zulke heugelijke zaken; niets kan het gemoed meer bereiden tot opmerking als het voorstel van voorrechten en waardigheden.

2. Maar het is de zanger niet genoeg deze dochter tot aandacht opgewekt te hebben, hij wil verder dat zij vervolgens nauwkeurig op alles zal letten: "*Hoor en zie*", zegt hij. Dit is niet zomaar een gezicht met het oog van het lichaam, gelijk ook niet het gehoor het enkel werk van het oor was, maar gelijk het horen *de aandacht* betekent, zo zegt het zien, klaar en onderscheiden begrijpen, met uitwerping van alle vooroordelen bespiegelen, te scheiden dat te scheiden, samen te voegen dat samen te voegen is, en

dan een rechtmatig en gepast oordeel van de zaken te vellen. Als hij deze dochter opwekt om te zien wil hij, dat zij de voorverhaalde zaken met een zuiver en gelovig oog zal beschouwen en rechtmatig over die zal oordelen, niet naar de uitwendige gedaante, maar in haar rechte aard, oorsprong, oorzaak, orde en einde.

- a. Dat zij een recht beseffen zou hebben van de ware aard van de belofte die God aan Abraham, omtrent de zegen in de Messias, omtrent de twee verbonden en de vermenigvuldiging van Zijn zaad, gedaan had.
- b. Dat zij rechte gedachten zou maken van de huishouding Gods onder de bediening van het Oude Testament, aangaande de erfenis in Kanaän, alsmede onder de bediening van de ganse wet van Mozes en van het verbond van Sinai.
- c. Dat zij met alle nauwkeurigheid zou overwegen of in de uitvoering uit Egypte enz. de belofte gedaan aan Abraham in volle kracht vervuld is.
- d. Dat zij met alle nauwkeurigheid zou overwegen of niet in de huishouding Gods, onder de bediening van het Oude Verbond, datgene vervuld is dat eerst moest voorafgaan als een schaduw, eer de Messias het Zaad der vrouw en Abrahams, in het vlees verscheen en in de volste kracht haar God werd, dat is, haar Verlosser, de Oorzaak en Springbron, het Voorbeeld en het uiteinde van de zegen; en eer Die haar invoerde in de erfenis der heidenen.
- e. Dat zij aan de andere zijde met niet minder opmerking zou beschouwen de komst van de Messias in het vlees en wel op die tijd als Israël onder de heidenen woonde en als alles in rust en vrede leefde; Zijn geboorte te Bethlehem en dat uit een maagd uit Abrahams huisgezin, uit Juda's stam, uit Davids geslacht en wel als die koninklijke familie vervallen was; ook de nederigen, verachten en verworpen staat van de Messias, Zijn lijden en dood, Zijn opstanding en verheerlijking aan des Vaders rechterhand; Zijn leven in het vlees, zo ruchtbaar door de krachtige prediking, vergezeld met zoveel tekenen en wonderen; Zijn dood insgelijks vreselijk door de allerverbazendste wonderdaden; Zijn heerlijkheid vergezeld met de uitstorting van de Geest, tevens de prediking van het evangelie, achtervolgd met de roeping van Joden en Grieken als de eerstelingen; de verdwijning van Israëls heerlijkheid en luister, de aanstaande en lang gedreigde ondergang van haar ganse burgerstaat.
- f. Dat zij al deze zaken zou leggen naast de beloften aan Abraham gedaan, naast het verbond aan Smal opgericht, naast de bediening der wet, naast de voorbeelden, schaduwen en voorzeggingen; dat zij met een geheiligd oog zou zien of deze dingen van elkander verschillen, of dat zij juist en net daar mede overeenstemmen als het beeld met de schilderij, als het lichaam met de schaduw, als de vervulling met de beloften en voorzeggingen.
- g. Eindelijk dat zij op deze onwrikbare gronden een onherroepelijk besluit zou maken dat in de Messias, in Zijn dood en leven, in Zijn lijden en heerlijkheid, in Zijn koninkrijk en rijksbestuur alles vol glans en weergaloze luister uitschitterde wat in de beloften, in de wet en in de profeten was afgemaald.

Nu, opdat wij alles met één woord maar voorstellen, de profeet wil dat zij de Koning, de Vorst Messias zal beschouwen in het beminnelijke dat van Hem afstraalt; dat zij zal oordelen, of niet alles wat aan hem is gans begeerlijk is. Hoor, *en zie!* Zie, is hij niet Jehovah, de Broeder, de Goël, de Losser der uitverkorenen? God met de Vader en Heilige Geest, die een overwicht van deugden en heerlijkheid bezit van Zichzelf, onafhankelijk en onveranderlijk; het heilig en onbevlekkelijk Vrouwenzaad? De hoop en de verwachting der vaders? Het zaad Abrahams en Jakobs, de eerstgeborene uit Juda? De Zoon van David en de geestelijke David, de erfgenaam van de zegen, de

erfgenaam van Joden en heidenen? De Broeder en Goël, de Borg en Hogepriester van Abrahams zaad, hun altaar en offerande? De Oorzaak en Springbron van algenoegzame zaligheid? De Erfgenaam van Davids koninkrijk en in hetzelfde van de gewisse weldadigheden Davids? Ja, het Afschijnsel van Gods heerlijkheid, de Spiegel als het ware, in welke al Gods deugden en volmaaktheden tot zaligheid en heerlijkheid der uitverkorenen afstralen? Het Middelpunt in hetwelk al de beloften, schaduwen en voorzeggingen te samen lopen?

Zie, dochter; is deze niet beminnenswaardig? Heeft deze niet uw liefde en achting duizendmaal over dubbel verdiend? En immers, zulk Een wordt u beschreven, zulk Een wordt u levendig afgemaakt; zulk Een wordt u opgedragen met alles wat Hij is of heeft voor de uitverkorenen, opdat uw genegenheden zouden ontvonken in zuivere liefde en opdat u uw toestemming vrijwillig en met blijdschap zou overgeven.

3. Wat wonder dat ook de Heere, door de profeet, het hart en de genegenheden eist? "Hoor, zie, *en neig uw oor*". Door deze spreekwijze wordt zeer krachtig de vrijwillige toestemming uitgedrukt. Zo zegt ook de Heere Jesaja 55:3: *Neig uw oor en komt tot mij*. Dit veronderstelt het huwelijksvoorstel, op hetwelk de toestemming en de overgave van het hart, in kuise liefde, in hoogachting boven alles en in onwankelbare trouw wordt afgevergd. Niet altoos heeft deze spreekwijze dezelfde nadruk; soms kan die betekenen de volle en onwrikbare toestemming; soms de allereerste bewegingen van liefde, zodat iemand wel geneigd en enigszins overgebogen, maar echter nog niet ten volle overgehaald wordt. Maar hier kan het tezamen worden gevoegd; eerst de zoete en liefelijke overhelling van de genegenheden en daarna de onherroepelijke overgave van het hart.

Hier komt dan de Koning niet alleen voor als de Borg, Hogepriester, Heiland, enz. in het algemeen, maar inzonderheid als de Bruidegom, Die Zijn liefde, ja Die Zichzelf en al Zijn rijkdommen en heerlijkheden aan haar opdraagt; die maar wil, die maar wenst en verlangt dat zij *ja* zegge, dat zij Hem de hand geeft en in Zijn verbond treedt, om Hem en al het Zijne te bezitten voor haar wettig en eeuwig Deel. Hier wordt de kerk, walgelijk en verdoemelijk in haarzelf, (Ezech. 16) zó hoog verwaardigd, dat zij het geluk kan hebben, en die weergaloze eer wegdrage, van de bruid, de vrouw, en de wederhelft van Christus te zijn, Die de Jehovah, de God des hemels en der aarde is. Wat wordt aan haar zijde geëist? Het verdienen en verwerven van des Konings liefde opdat zij Hem zal overreden? O nee, Hij wil dat zij maar "haar oor zal neigen".

Dit zegt:

- a. Dat zij, dit minnelijk voorstel aangehoord hebbende, haar genegenheden zal laten overhalen, dat zij een behagen zal nemen in dat aanbod van liefde, van trouw, van schatten en kostelijkheden.
- b. Dat zij met een bedaard en bezadigd en omzichtig gemoed dat aanbod zal omhelzen en door aanneming onherroepelijk maken.
- c. Dat zij dit niet gedwongen zal doen maar vrijwillig, door eigen verkiezing, uit de allerinnigste bewegingen en opwellingen van de genegenheden.
- d. Ja dat zij het verbond zal inwilligen met volle bewustheid dat het heerlijk en haar zalig is, niet gelijk een onkundige zich door een schone gedaante laat overhalen; o nee, maar als een die de zaken aan alle kanten heeft ingezien, en rondom billijk en zalig en loffelijk heeft bevonden. Evenals iemand die het beminnelijke in een gematigd oordeel legt naast het tegengestelde, en diens liefde en achting, vrijwillig door het overwicht van het beminnelijke wordt overgehaald, zo is het ook hier. God wil dat de kerk haar toestemming zal geven, maar alleen, omdat zij bevindt

dat de Koning beminnenswaardig is, en dat Zijn liefde, Zijn schatten en heerlijkheden, Zijn vriendschap en bescherming, onbegrijpelijk de ganse wereld overtreffen.

4. Maar nog is het niet genoeg, nog moet het verder gaan, en immers billijk, het werk wordt aangevangen, opdat het volvoerd zal worden. Wie zal iets begeren en bij het begeren blijven? Wie wil het begin, die niet de voortgang wil? Wie wil de voortgang, die niet het einde wil? Nee, de afgezant des Konings wil Zijn last ten volle voleinden: "Hoor, o dochter! en zie, en neig uw oor, *en vergeet uw volk en uws vaders huis.*"

Hier moeten wij:

- (1) eerst spreken van het volk van deze dochter en van haars vaders huis,
- (2) en dan ten tweede van de plicht, welke daaromtrent gevorderd wordt: *Vergeet uw volk*, enz.

(1) Wij horen van het volk van deze dochter en van haar vaders huis. Behalve dat hier alle zondige maagschap, gezelschappen, begeerlijkheden en wat dies meer is verondersteld wordt, zo wordt hier inzonderheid dat volk en vaders huis verstaan, dat de dochter van de kerk, aan Sinaï met God ondertrouwd, enige roem kon verschaffen onder de bediening van het Oude Testament.

A. Door *het volk* kunnen wij de twaalf geslachten Israëls verstaan, de ganse nakomelingschap van Abraham, maar naar het vlees volgens een natuurlijke orde uit hem geboren. Al de Israëlieten, hoofd voor hoofd, Zijn elkanders maagschap naar het vlees; zij zijn allen aan elkander door bloedverwantschap verbonden, tezamen gevoegd tot een burgerschap onder de beschutting van Jehovah, overdekt van Zijn verbond, beloften en eden; overschaduwde met Zijn goedheid en trouw; overdekt en omtuind met de wet van Mozes. Dit volk zijn dan al de Israëlieten, voor zover zij Gods verbondsvolk zijn; niet uit kracht van het nieuw en eeuwig verbond van Sion, maar volgens het oude verbond dat verdwijnen moest.

B. Door *haars vaders huis* kunnen wij insgelijks zeer gevoeglijk verstaan:

- a. De afkomst van Abraham en Israël, als de welbemende vrienden en bondgenoten Gods, Jesaja 41.
- b. De voorrechten, die uit die aloude herkomst voortvloeien, als een hoog aanzienlijke en vorstelijke familie, waarvan de allergeeringste edelen zijn, benevens de heerlijke erenamen die zij allen dragen, zoals: kinderen Abrahams, kinderen Israëls, kinderen des koninkrijks, het zaad Abrahams; als van Abraham afgedaald, die het beloofde zaad, de oorsprong van de zegen, in zich besloten had.
- c. Al de voordelen, welke hun toevloede als de erfgenamen van Abraham, volgens het Oude Testament aan Abraham beloofd; Jehovah tot hun bondgenoot; de erfenis en Gods bescherming in Kanaän; de inwoning Gods onder hen in de Tabernakel en Tempel in het Heilige der Heiligen; de Wet en de gehele schaduwdienst; (Deut. 32; Psalm 147; Jesaja 2) de toegang tot het voorhof om te eten voor het aangezicht des Heeren, en door de Priesters tot het Altaar, om te eten met Jehovah aan Zijn tafel, en door de Hogepriester tot het Heilige der Heiligen, tot de troon des Konings; de verwachting, dat de Messias uit hen zou voortkomen en hun Broeder en Goël worden; de hoop, dat zij Hem van aangezicht tot aangezicht zullen zien, zo dat elk zou kunnen zeggen: *Zie, daar is uw God!* Dan, wanneer Hij in volle kracht hún God zou worden. Met één woord, haars vaders huis is de afkomst van Abraham, inzonderheid zoals Zijn huis bloeide onder de tempeldienst, benevens al de weldaden die hen

geschonken werden volgens het Oude Testament; de apostel telt deze voorrechten op Romeinen 9:4 en 5.

- C. Maar het is niet zonder nadruk dat er gezegd wordt: *uw volk, uws vaders huis, want:*
- a. Het algemene volk van Israël had God verlaten, zij pochten op Abraham en op de wet.
 - b. Zij waren nu ook niet meer Gods volk, noch Zijn huis. Zijn volk en Zijn huis bestond in de uitverkoren gelovigen uit al de geslachten der aarde, die zich zegenden in de Messias; hun erfenis bestond in de geestelijke en hemelse goederen in Christus. Dit volk en dit huis moest deze dochter niet verlaten, maar tot daartoe moest zij juist overgaan. Háár volk en haar huis was alles, wat de grond van roem naar het vlees was.

(2) Dit haar volk en haars vaders huis moest de kerk van Israël *vergeten*. Maar in het voorbijgaan staat wel aan te merken, dat de kerk uit Israël zeer grote heerlijkheden van Abraham heeft geërfd; zoals de Messias en in de zegen de erfenis der heidenen. Maar deze werden haar niet geschonken volgens de wet die vierhonderd jaren ná de belofte aan Abraham gedaan, inkwam; maar volgens de belofte van het Nieuw Testament aangaande de Messias, en in Hem de zegen over al de geslachten der aarde. Deze weldaden, zijnde de erfenis die van Abraham afdaalde, moesten zij geenszins vergeten, maar alleen datgene, wat verouderen en verdwijnen moest: "Vergeet uw volk", enz. Vergeten staat tegenover gedenken; gedenken zegt de bezigheid, liefde en voorzorg omtrent zaken of personen, om die, of in waarde te houden, te bewaren, wel te doen of te betrachten. Vergeten wil zeggen: ophouden van zulk een gedenken in bezigheden, in liefde. Zo wordt het van God gebruikt in Psalm 77:10: *Heeft God vergeten genadig te zijn? Dat is: houdt God nu op genadig te zijn?* Over Israël klaagt God, Jeremia 2:32: *Mijn volk heeft Mij vergeten*, dat is, zij hebben opgehouden van Mij te beminnen, te eren en te vrezen.

Hier wordt de kerk bevolen *haar volk en het huis haars vaders te vergeten*; dit geeft te kennen:

- a. Dat zij haar liefde en achting moest aftrekken van haar maagschap naar het vlees, alsmede van alle vleselijke uitwendige voordelen, als de uitwendige afkomst uit Abraham en de ganze schaduwdienst met al de omslag van het Oude Testament.
- b. Dat zij haar dadelijk zou afscheiden uit de gemeenzame samenleving van haar volk; ook dat zij niet meer zou roemen in dat verbond, noch haar zegenen in haar erfenis, noch die godsdienst betrachten en die goederen najagen.
- c. Dat zij zulks standvastig zou blijven nalaten, en geenszins naar dezelve hunkeren, noch met liefde en hoogachting naar die voorbijgaande dingen omzien, noch met toegenegenheid daaraan gedenken, noch die dingen maken tot voorwerpen van vermakelijke verbeeldingen.
- d. Dat zij, als vervolgingen opkwamen en de vorige dingen beminnelijk zich opdeden en veiligheid beloofden, echter haar geenszins zou laten verlokken; ja niet één verliefde gedachte of vrolijke zielsbeweging daar aan hechten, veel min verpanden, Jer. 3:16 en 17.

Maar wanneer hier de kerk bevolen wordt, *dat zij haar volk enz. zal vergeten*, wordt zij meteen onafscheidelijk opgewekt, om zichzelf aan Vorst Messias over te geven; om met Hem tevreden te Zijn en te rusten in Zijn liefde, vriendschap en bescherming, en om ten volle vergenoegd te zijn met die voorrechten, welke haar in haars vaders

huis geschonken worden. Doch dit zal blijken wanneer wij zullen aantonen, dat hierin de schoonheid van de kerk bestaat. Dan staat ons ook te bewijzen hoe dit is vervuld, maar ook dit in het vervolg.

Toepassing

Ziedaar, aandachtigen, het mannelijke, ja weergaloze heldenstuk, dat Jehovah eist van een dochter, die van nature haar volk en haars vaders huis zo teer bemint en zo wonder hoog waardeert.

Hoe luisterrijk vertoont zich hier:

1. De onafhankelijke vrijheid en onbepaalde bevelmacht van Jehovah. Eertijds had Hij Abraham uitverkoren en afgezonderd tot Zijn bondgenoot; Hij had hem in Zijn nakomelingschap uit Egypte geleid, enz. De dochter van die moeder had Hij laten benoemen naar Abraham en Israël, naar Jeruzalem en Sion; en nu, o wonder! Hij roept haar uit dit alles.
2. Niet minder blinkt hier de Goddelijke wijsheid uit; nu bleek het, dat de wet de belofte niet teniet maakt, ook dat hierin de huishouding onder de wet niet vervuld was, integendeel dat die een schaduw was die tussenbeide kwam, maar dat de zegen in de Heere Christus, door lijden volmaakt, te vinden was. Dat gerechtigheid onder al de geslachten der aarde, die door het geloof de verheerlijkten Christus erkenden als de oorzaak en springbron van de zegen, en zich in Hem zegenden, de grote zaak was, waarin de beloften haar vervulling, de voorbeelden het Beeld zelf, de schaduw het Lichaam en de voorzegging haar Waarheid ontvangen had. Toen bleek het, welke de beloofde zegen, wat het edele en vorstelijke huisgezin van Abraham en Israël was.
3. Hier doet zich ook op de Goddelijke waarheid en trouw; die zulk een groot goed had bereid, die duldt ook niet, dat Zijn beminde en uitverkoren dochter daarvan verstoken zou blijven. O nee! Hij roept en lokt haar op het allerkrachtigst.
4. Van terzijde komt hier ook te voorschijn, de hardigheid en aardsgezindheid van de mens, inzonderheid van Israël naar het vlees.
5. Eindelijk, ziet hier de overklimmende liefde van God! Hij voegt zich naar Zijn volk, Hij zegt: *Hoort en ziet, en neigt uw oor*, enz.

Ongelukkig Jodendom, die deze stem niet gehoorzaamd en deze billijke eis niet ingewilligd heeft! Maar, wat menen wij, dat wij niets hebben te vergeten? Zijn wij geen kinderen des satans, zouden wij zo dikwijls niet behoeven aangesproken te worden? O hoe doof, hoe blind, hoe verstokt van hart, hoe vast geketend aan de wereld zijn wij! Immers de meesten onder ons! Duizendmaal meer Zijn de zogenaamde christenen te beschuldigen. Van nature zijn zij heidenen, verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven Gods, zonder God, zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en van de verbonden der beloften. Hoe vervaarlijk is het woord in Romeinen 11:21: *"Is het dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, ziet toe dat Hij ook mogelijk u niet spare!"* En Hebreëen 2:2, 3; 6:10-12; Joh. 3:36, vergelijk Psalm 2:9-12.

Hoort dan nu nog en zie, en neig uw oren, en vergeet uw volk en uws vaders huis. Nog is de stem achter u, u leeft nog, u woont nog waar het Evangelie verkondigd en gepredikt wordt.

- (1) *Hoort!* Roept uw gedachten thuis, bereid uw gemoed tot stilte, tot diepe aandacht; immers u bent mensen, redelijke schepselen, afhankelijk van God, begenadigd met ontelbare zegeningen, geschapen tot roem van God uw Maker.
- (2) *Ziet!* Let nauwkeurig aan de ene kant of uw bezitting uitmaakt dat eeuwig en gans zeer uitnemend gewicht der heerlijkheid; of u daarin ten volle in en na de dood kunt rusten; of uw wandel is tot lof en heerlijkheid van uw Schepper; of uw deugd God kan bevredigen.

Aan de andere kant merkt op zonder vooroordeel:

- Of niet in God in Christus Jezus geopenbaard en in Zijn vriendschap de volle zaligheid te vinden is, volop algenoegzaam om uw begeerten te vervullen, om u naar ziel en lichaam te volmaken?
 - Of niet in de heiligheid, welke God vordert, het sieraad en de heerlijkheid gelegen is door welke het redelijk schepsel God aangenaam kan zijn en voor zichzelf gelukkig?
 - Of u niet verplicht zijt volgens uw staat als schepsel, volgens het begrip dat u hebt van hetgeen u voorgesteld wordt, volgens de begeerte tot uw zaligheid, volgens Gods eis, beloften, eden, bedreigingen, beweegredenen van, weldaden en oordelen, God te kiezen voor uw Deel en Koning?
 - Of God en Zijn liefde in Christus uw liefde, achting en dienst niet overdubbel waardig is, en u duizendmaal strafbaar indien u die niet opvolgt?
- (3) Welnu dan toehoorders, moet u zulks hartgrondig belijden? Verhard dan uw hart niet, stopt dan uw oren niet langer gelijk een adder voor de stem des bezweerders. Neigt uw oren, geeft uw toestemming aan Gods verbond, aan het huwelijksverbond dat Christus u voorstelt. Hij biedt zich aan met alles wat Hij is en heeft. Laat Christus toch niet tot u vergeefs in het woord des Evangelies gekomen zijn opdat gij uw oordeel niet verzwaart.
- (4) Eindelijk, vergeet uw volk en uws vaders huis. Maar wat is uw volk? Uw maagschap; in zover zij u van deze Koning en Bruidegom zouden afhouden; en wat zijn uw ijdele gezelschappen? *Uws vaders huis* is:
- De satan en de wereld met welke u zo lang in vrede geleefd hebt.
 - De vleselijke roem op afkomst, naam, rijkdom, staat en eer, de waan van eigengerechtigheid en de roem op schijndeugd.
 - Het misbruik van de schepselen en zegeningen Gods.
 - De zondige en ijdele gewoonten van de wereld.
 - Het vleselijk en ogenblikkelijk vermaak dat de satan, de zonde en de wereld belooft en tot verderf der ziel voor een korte tijd geven kan.
 - De begeerlijkheid die in de wereld is, begeerlijkheid der ogen, begeerlijkheid des vleses.
- Vergeet* dit uw volk, *vergeet* dit uws vaders huis.
- Laat deze dingen niet meer zijn de voorwerpen van uw achting en liefde, laat die niet langer zijn de lust uwer ogen.
 - Scheidt u af van de wereld en van de begeerlijkheid die in dezelve is. Het is niet genoeg dat u weet en overtuigt wordt dat u de wereld moet verlaten; het is niet genoeg dat u die inwendig niet bemint. O nee, het moet in woorden en daden blijken dat u een afkeer hebt van het boze. Maar u moet u niet van de wereld naar het lichaam afscheiden, want dan moest gij uit de wereld gaan, 1 Kor. 3. Dan kunt gij uw familie en vrienden niet tot overtuiging zijn. Maar van

hun zonden moet gij u afscheiden; en het misbruik van goederen en staten nalaten.

- Hebt nooit berouw van de afscheiding als God u daartoe bekwaam gemaakt heeft, als u uitwendig niet zou durven wederkeren, of uit eerzucht en vreze voor schande en hel, dat u dan die vorige dingen met lust en vermaak zou willen overdenken en uw verbeeldingen daarmede kittelen; gewiss dat ware voor God gruwelijker, dan openlijk de wereld aan te hangen.
- Eindelijk, laat u nooit weder verlokken en aftrekken door het schoon voorstel van de wereld, nog afschrikken van de liefde Gods door verdrukkingen.

Maar opdat u dit niet uit eigen kracht begint en zo voor eeuwig verderft, grijp deze middelen bij de hand.

- a. Erken voor God, dat u kinderen des satans zijt; doof, blind, afgekeerd en verhard van harten, waardig om verstoten te worden.
- b. Leg u voor God neder als ellendige, in uzelf machteloos en radeloos.
- c. Haak en snak naar de roeringen van Zijn genade, naar de bestraling van Zijn Geest, naar de Geest der genade en der gebeden.
- d. Zie af van het schepsel, en rust niet voor dat u toevlucht tot de Middelaar genomen hebt, en horende en ziende geworden zijt, en overgebracht in het huisgezin van de levendige God.

Maar kinderen Gods, die uit de heidenen, door de Geest des geloofs, deze dochter zijt ingelijfd en medeleden zijt van Christus' bruid:

1. Dankt God, dat Hij u heeft laten nodigen, en dat u gehoord, gezien, uw oren geneigd, en uw volk en uws vaders huis vergeten hebt, daar u heidenen waart uit de heidenen, zondaars, verduisterd, dood in zonden en misdaden, dienstknechten, slaven en gebonden van de satan.
2. Roemt alleen daarin, dat de uitverkorenen uit alle geslachten der aarde, in hemel en op aarde, uw volk zijn; dat God uw Vader is, Christus uw Broeder, uw Bruidegom en Man, en de volle zaligheid uw erfenis is.
3. Gedraag u als kinderen Gods, als vrijen, als de bruid van Christus Jezus.
4. Ga verder in het horen wat God zegt, beveelt en verbiedt. Vaart voort in het zien, wat God u in Christus ontdekt; wordt nog gewilliger, nog volvaardiger, nog wakkerder.
5. Keert nooit weder tot de zonde, de wereld en uw begeerlijkheden.

Nu, *dan zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid!* Dan zult u Zijn liefde smaken; dan zult gij u verlustigen in Zijn goederen. En als het tijd is, zal Hij u naar de ziel, en daarna naar ziel en lichaam beiden, overbrengen hierboven in Zijns Vaders huis, waar verzadiging der vreugde is, lieflijkheden in Gods rechterhand zijn, eeuwiglijk. HALLELUJAH.

TWEEDE PREEK

Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid. Psalm 45:12a.

Onder al het aantrekkelijke, waardoor de kerk beminnelijk wordt in de ogen van Jehovah, is *de zelfverloochening* geenszins van het allerminste.

- Door die gadeloze hemeldeugd wordt de heugelijke schoonheid, die door de zonde zo jammerlijk verbleekte en de mens in een ogenblik ontrukt werd, weer hersteld en met een nieuwe, onverwelkte en onbevleete luister versierd.
- Door de verloochening van alles wat Jehovah Zelf niet is, keert de verdwaasde en misleide zondaar weer tot de haven van zijn rust, tot de gelukzalige en heerlijke bespiegeling van de aanbiddelijke deugden van zijn Schepper.
- In de verloochening van de gewaande wijsheid, eigen gerechtigheid, wil, lust en deugden van eigen uitvinding, ontvangt God de roem van al Zijn zielvergenoegende heerlijkheid in Christus Jezus, welke Hij alleen beoogde, toen Hij hemel en aarde op Zijn wenk voortbracht, en de aarde van onder de wateren optoog, en op de zee en rivieren als op eeuwige grondvesten bevestigde.
- Hierdoor worden de uitverkorenen versierd met een wonder bevallig gestel van deugden, de eerstelingen van het roemruchtig beeld van Gods wijsheid, heiligheid, gelukzaligheid en heerlijkheid. Daar wordt Jehovah gekend en bemind in Zijn deugden, raadslagen en werken; daar wordt het ganse schepsel beschouwd en behandeld, als alleen voortgebracht tot wederantwoord van Gods heerlijkheid; daar vertoont de mens zijn gulle, bezadigde en vrijwillige vergenoeging in zijn Schepper, Verlosser en Heerlijkmaker.

Wat wonder dat de heilige dichter de vorstelijke deugd verheerlijkt als het aantrekkelijk voorwerp van de vrije en onwrikbare huwelijksliefde van de Heere Christus. Immers in het voorgaande had hij de uitverkoren kerk uit Abrahams huisgezin naar het vlees, en uit de ganse schaduwdienst van Mozes, alsmede uit de erfenis in Kanaän, zo hartroerend uitgeroepen. Dat heldenstuk verheft hij ten hoogste top; hij verzekert de bruid, dat zij, zulks nakomende, het welbehagen, de liefde en hoogachting van de Koning zal uitlokken; ja dat zij zal zegepralen over de onoverwinnelijke liefde en onverbreekbare trouw van Vorst Messias.

Zó zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid. Psalm 45:12a.

De woorden vertonen ons, dat de verloochening van de zichtbare dingen, de kerk een wonderlijke schoonheid toebrenge; een schoonheid, zo bevallig en aantrekkelijk in de ogen van de Heere Christus, dat Hij daarom, hoewel uit onbepaalde liefde, haar wil overbrengen in Zijn eeuwig huwelijksverbond.

- I. Eerst zullen wij de woorden op zichzelf betrachten, te weten, *dat de Koning lust heeft in de schoonheid van de kerk.*
- II. Daarna zullen wij dit wat nader aandringen tot betoog dat de bruid door dit *vergeten van haar volk*, enz. een schoonheid ontvangt, die het Gode heerlijke voorwerp is van de huwelijksliefde van de Messias.

Wat de woorden belangt zoals zij daar liggen, daar zien wij de kerk in een aangename schoonheid, een schoonheid, die de liefde van de Koning gebonden houdt. De dichter eigent de kerk een schoonheid toe. Het grondwoord betekent *een schoonheid, die*

versierd en zeer opgepronkt is, bekwaam om aangename en verliefde gedachten te verwekken.

Het is al te bekend, dat wij zouden behoeven te bewijzen, dat de mens van nature niet de minste schoonheid heeft om Gode bevallig te zijn. Integendeel, hij is gans mismaakt, ontbloot van het beeld Gods, walgelijk en verfoeilijk vanwege de strafschuld en de vloek die op hem ligt; vanwege de aangeboren bevlekking en dat ijselijk gestel van gruwelen, hetwelk uit die onreine afgrond oprijst. Hij is dood in zonden en misdaden; het verstand gruwelijk door onkunde; het oordeel onrein, door vóóroordeel als ingenomen en beheerst door de begeerlijkheid; de wil verfoeilijk door hardheid, eigen- en schepselliefde, hoogmoed en trotsheid; de genegenheden gans verdraaid en een draaikolk van vuile lusten, haat, nijd, toorn, enz.; de woorden zijn verrot en een stank in de neusgaten Gods; ja al de daden en al de gerechtigheden zelf zijn een wegwerpelijk kleet. Zo gruwelijk is de zondaar voor God.

Maar God, Die zijn uitverkorenen heeft gekend tot zaligheid, heeft ook in datzelfde raadsbesluit onveranderlijk voorgenomen, Zijn uitverkorenen van gruwelijk en verfoeilijk, voor Hem aangenaam en beminnelijk te maken. Hijzelf wil hun een weergalozе schoonheid aandoen en een sieraad, Zijn deugden waardig, tot beantwoording van Zijn heerlijkheid.

Dit sieraad is tweevoudig:

1. Voor zover het de uitverkorenen Gode aangenaam en nu dadelijk beminnelijk maakt in zijn persoon. Dit is de gerechtigheid van Christus, die de uitverkorenen wordt toegerekend en uit genade geschonken. Dit zijn die klederen des heils, Jesaja 62, Psalm 132. Zo ras God deze gerechtigheid door het geloof, als een werk van Gods Geest, dadelijk toerekent, zo aanstonds, ja op datzelfde ogenblik, wordt hij, die een vijand Gods was, Gode aangenaam en het voorwerp van Zijn welgevallen.
2. Voor zover het de uitverkorenen geroepenen en gelovigen Gode aangenaam maakt in zijn gedachten, woorden en daden. Deze schoonheid bestaat in het beeld van Jehovah, naar de Geest, in wijsheid, heiligheid en genoeg in God, en in het genot van Zijn liefde, tot betoog van Zijn heerlijkheid. Deze schoonheid bestaat, in één woord, in het geloof, werkzaam door de liefde. Deze liefde strekt zich uit tot God en verspreidt zich in God, tot de betrachtting van alle deugden, zo onmiddellijk omtrent God, als ook omtrent de broederen en de naasten, tot heerlijkheid van God. Geen andere schoonheid kan de mens bezitten en geen ander sieraad kan worden uitgevonden en bedacht, dan alleen deze: de gerechtigheid van Christus, de genadegaven van de Heilige Geest, doorstraalt met het vrije en onafhankelijk welbehagen van de Drie-enige Jehovah.

Deze schoonheid wordt de bruid toegeëigend: "*uw schoonheid*", zegt de dichter. Haar schoonheid, als voor haar bestemd in des Vaders eeuwig welbehagen; als voor haar verworven in de dood van Christus; als aan haar, volgens recht, geschonken en in haar gewrocht door de Heiligen Geest. Dit is een schoonheid die uit liefde geschonken wordt en door welke de zondaar alle roem geweigerd wordt. Hier geldt het: *Wat hebt gij, dat u niet hebt ontvangen*, enz. In zulk een schoonheid pronkt de kerk. Hier moet alle schoonheid de stralen intrekken en verbleken, ja gans en gaar vervallen, omdat deze haar stralen met een aangename luister naar haar oorsprong heenzendt.

Deze schoonheid neemt Jehovah het harte, zij houdt Zijn liefde vrijwillig gevangen; *de Koning heeft lust in deze schoonheid*. De dichter gewaagt van *een Koning* en hij

betuigt dat deze Koning lust heeft in de schoonheid van de kerk. Het grondwoord zegt *een Koning bij uitnemendheid*, bij Wie geen aards monarch te schatten is; bij Wiens majesteit, bevelmacht, sterkte, rijkdom en heerlijkheid al de majesteit van alle koningen die geweest zijn, nog zijn en nog zijn zullen, niets is.

- Deze *Koning* is de Zone Gods, God nevens de Vader en de Heilige Geest. Deze is van de Vader voor de grondlegging, der wereld verkoren tot Koning over het ganse uitverkoren geslacht uit alle geslachten der aarde.
- Dit *koninkrijk* is de Zoon bij testament besteld, maar zo, dat hij, als de Testamentmaker, als God nevens de Vader, dat testament met Zijn dood zou bevestigen, Die de mensheid kon aannemen en in die mensheid de dood stierf.
- Dit koninkrijk moest de Zoon, als de Goël en Hogepriester, lossen en vrijkopen door Zijn bloed uit te storten, en de dood en de satan ontrukken door Zijn kracht en Geest.
- Dit koninkrijk is voormaals in Mozes' schaduwdienst in de voorbeelden en Godsspraken levendig afgemaakt; maar in de volheid des tijds is de Zoon in het vlees geopenbaard. Hij heeft door Zijn dood het koninkrijk gekocht en gerantsoeneerd en heeft hij het recht verworven om Zijn koninkrijk te aanvaarden. Daarop heeft Hem de Vader verhoogd uit het graf en op de troon aan Zijn rechterhand verheven en heeft Hij Hem het koninkrijk in handen gegeven, Psalm 2, om in Eigen Persoon het rijksbewind in handen te nemen. Hier zegt de Vader: Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid, Psalm 2. Van toen af aan is Hij onder al de geslachten der aarde als Koning begonnen gekend en geëerd te worden. Nu mag Hij bij uitstek die Koning worden geheten, zonder enige bijvoeging tot onderscheid van andere koningen.
 - Omdat Hij nu de troon van David heeft ingenomen en niet meer enige schaduw van zijn koninklijke heerschappij overig laat; als gezalfd boven zijn medegenoten, en de overheden en machten als een kleed hebbende uitgetogen.
 - Omdat Hij nu ook de heidenen aan zijn rijksstaf onderworpen heeft met betoog, dat hun koningen van hem afhingen als die alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht, en in kracht de Koning der heidenen is; zodat het nu bleek dat Hij koning was en niemand meer, wat voormaals niet zo openlijk getoond werd, immers niet tot onderwerping van de zielen onder Zijn wetten en vrijwillige gehoorzaamheid, Jeremia 10:7, Psalm 65:6.
 Nu was het genoegzaam bekend onder de Joden en heidenen wie men meende als men maar sprak van *die Koning*.

Zulk een Koning wil zich verlustigen in de schoonheid van de kerk! Een Vorst, zó weergaloos in majesteit, die hemel, aarde en hel, met alles wat daar in is, in Zijn onweerstaanbaar gebied heeft, en in Zijn geduchte macht besloten houdt. Ja, zulk Een schaamt Zich geenszins, dat Hij Zijn oog, ja Zijn hart laat weiden in de bevalligheid van de kerk; die geroepen zijn uit walgelijke schepselen, in zichzelf gedrochten en ijselijke wanschepsels.

De Koning zal lust hebben in uw schoonheid, o dochter! O wonder! Het woord *lust* betekent een sterke begeerte, om een zaak, die schoon en bevallig is, tot zijn eigendom te hebben; om die te genieten als zijn bezit, als een voorwerp van zijn liefde, achting, vermaak en genoegen. Wonderlijk is het geluk dat hier ontspruit voor de kerk, de eer te hebben het voorwerp van des Konings onverdeelde en alles overklimmende liefde en vermaak te zijn; zich in Zijn genegenheid te durven zegenen. Immers, dit doet de kerk, Hooglied 7. Ja, zich over Zijn ganse hart te durven beroemen, als een voorrecht van haar alleen eigen. Een heerlijkheid, die de Engelen zelfs met een zalige

verwondering al juichende beschouwen! Een geluk, waardoor de heilige en vlekkeloze Cherubim en Serafijn aan haar dierbaar worden.

Doch opdat dit geluk ons met des te meer luister door de oren in het hart dringt, en ons opwekt om ons aan die Koning over te geven, moeten wij wat nader met een woord aantonen, wat zaligheden hierin opgesloten zijn.

1. De Koning zal de schoonheid van de kerk op de allerhoogste prijs stellen en boven alles waarden; Hij zal die goedkeuren en waardig dat Hij Zich daarin verlustige; een schoonheid Hem betamelijk en loffelijk, zodat Hij zich niet behoeft te schamen dat Hij Zich daarin vervrolijkt; integendeel dat Hij het Zich tot eer en tot roem van Zijn majesteit rekent, dat Hij die schone, die aanvallige bemint en hoog waardeert, Zefanja 3:16-17.
2. De Koning zal die schoonheid zo hoog opbeuren, dat Hij die voor Zich begeren zal en wel voor Zich alleen, met uitsluiting van alles buiten Hem. Hij zal die voor Zichzelf voor eeuwig eigenen, om die te bezitten als Zijn kostelijke schat en dierbaarste kleinodiën, bij welke hemel en aarde als een enkel niet geschat worden. Hij zal die schoonheid zó hoog achten dat Hij de kerk zal verheffen tot de onwaardeerbare schoonheid van bruid, vrouw en wederhelft van de Koning der koningen, van de Heere der heeren. Hij zal die schone met zich ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht en in goedertierenheid. Hij zal die ondertrouwen in geloof, Hoséa 2:18, 19. Hij zal zichzelf vrijwillig aan haar voor eeuwig verbinden. Hij schaamt zich niet haar Bruidegom, haar Man, haar Hoofd en haar Beschermheer genoemd te worden.
3. Uit dit huwelijksverbond geeft haar de Koning het volstreckte recht en de onbetwistbare macht om zich over Zijn liefde te beroemen. Zij mag zich niet alleen daar in zegenen dat Hij haar bemint, maar dat zij Zijn liefde en achting en vermaak bezit als haar deel en onbetwistbaar eigendom. Hij heeft niet alleen lust in haar schoonheid, maar Hij noemt haar met die gadeloze naam: *Hefsibah, Mijn lust is in haar*. Al Zijn lust is in haar; álle lust is alleen in haar met uitsluiting van het ganse schepsel, al Zijn lust is altoos en voor eeuwig onveranderlijk, onverminderd in haar. Met één woord, Hij heeft geen lust, geen liefde, geen achting, geen vermaak die niet op haar gevestigd is, want het is het beeld van de Drie-enige God dat Hij in haar bemint, Jesaja 62:1-5; Psalm 16:3.
4. De Koning geeft haar macht en recht om haar over Hemzelf, over al Zijn goederen en heerlijkheden te beroemen. Zonder de minste schending van des Konings majesteit mag zij zeggen: *De Koning, met alles wat de Koning heeft, is het mijne. Jehovah is mijn Deel*; mag zij zingen. *Mijn Liefste is mijne en ik ben de Zijne*, Hoogl. 2:6, 7. Ja wat meer is, zij mag zich ook beroemen over de Vader des Konings, dat ook Hij haar deel is; alles wat des Vaders eigendom is, is ook des Zoons; alles wat des Zoons is, dat heeft Hij aan Zijn bruid geschonken. Daarom mag zij in de vereniging met haar Bruidegom zeggen: *Jehovah is het deel mijner erve en mijns bekers; Hij onderhoudt mijn lot*. Alles mag zij haar onverschrokken toe-eigenen, troon en kroon en scepter, ja het ganse koninkrijk, met al deszelfs heerlijkheid, hoogheid en majesteit. Hemel en aarde is het hare, de wereld en al wat er in is.
5. De Koning zal haar dadelijk Zijn liefde doen gevoelen in zalige wederliefde, in ziel- en hartverzadigende blijdschap. Hij zal haar voeren in het wijnhuis, en Zijn liefde als een banier over haar opheffen. Hij zal haar brengen in Zijn binnenkameren, om aldaar Zijn uitnemende liefde te smaken. Hij zal haar dronken maken met de vettigheden van Zijn huis, en haar drenken uit de beken Zijner

wellusten, Hooglied 1; Psalm 36. Hij zal hare schoonheid meer en meer opluisteren, haar sieraad en vorstelijk pronkgewaad verdubbelen. Hij zal over haar ijveren als over Zijn vrouw, Zijn oogappel, de lust van Zijn ogen, het verlangen van Zijn ziel en de vreugde van Zijn sieraad, Ezech. 24: 21, 22.

6. Ja zo hoog zal Hij hare schoonheid verheffen, dat Hij haar stellen zal tot een blijde moeder, uit welke de kinderen van Sion en Jeruzalem zullen geboren worden. Dit is een bijzonder voorrecht voor de kerk uit Abrahams huisgezin, dat zij de moederkerk is, uit welke al de vorstelijke en vrije kinderen voortkomen, die daarom in kracht *de koningin* wordt genoemd, waardoor de navolgende heiligen *des Konings dochter, jonge dochteren, kinderen des koninkrijks en zonen van deze koningin-moeder* worden genoemd. Daarom wordt ook die kerk, met recht, de erfgenaam van de heidenen genoemd, als de bruid en de vrouw van de Koning; hoewel al de uitverkorenen, als leden van die kerk, dezelfde voorrechten genieten.

Deze weergaloze heerlijkheid wordt de kerk toegezegd. Maar deze zal haar worden toegebracht indien *ze hoort en ziet, haar oor neigt en vergeet haar volk en haars vaders huis*. Wie zou Zijn volk en zijns vaders huis niet *vaarwel* zeggen, om zulk een heerlijkheid deelachtig te worden?

Maar vooraf moeten wij tot waarschuwing zeggen, dat de bruid, door *dat vergeten van haar volk* enz., geenszins de waardigheid verdient, als een oorzaak in welke zij roem zou hebben. Deze spreekwijze moet opgevat worden naar de taal, die God voert in Zijn bovenhemelse huishouding.

Dit toont ons:

- (1) Het onvermijdelijk gevolg en de noodzakelijke en onverbreekbare band, die er is tussen het begin van de heiligmaking en de voortgang tot volle heerlijkmaking, en also tussen de ene zaligmakende genadegave en de andere.
- (2) Dit vertoont ons de orde welke God houdt. Te weten, Hij wil tot grootmaking van Zijn liefde, eerst geloof en liefde werken door Zijn Geest, en dan met haar verbondswijze handelen, haar recht geven, uit kracht van de eeuwige gerechtigheid om al de huwelijksgoederen te eisen.
- (3) Die Gode heerlijke daden van geloof en liefde, - zijnde de ziel van de zelfverloochening, - zijn de gronden, blijken en bewijzen waaruit de bruid besluiten mag, dat zij recht heeft om haar te beroemen over de huwelijksliefde van de Koning.

Maar wat wonder dat deze heerlijkheid zo onafscheidelijk voortspruit uit dat heldhaftig verlaten van alles? Wat wonder, dat dit vorstelijk pronkstuk van hemelheerlijke dapperheid het heugelijk voorwerp van des Konings welgevallen is?

1. Vooreerst aan de ene kant, in dit onberouwelijk vergeten van alles, wordt de bruid toebereid tot een weergaloze schoonheid. Een schoonheid, die bestaat uit een wonder bevallig gestel van alle deugden.

(1) Hier doet zich op, een recht redelijk verstand, begaafd met kennis, een redelijk schepsel betamelijk; een kennis, die met recht de naam mag dragen van wijsheid. Wijsheid is de kennis van de allervoortreffelijkste zaken in haren eigen aard, oorsprong, orde en uiteinde, benevens al de middelen die tot dat einde leiden. Deze dochter vertoont in dit verlaten van alles, dat zij verstaat:

- A. Dat de gehele dienst van Mozes; gelijk ook de vleselijke afkomst van Abraham en Israël, de windselen waren, waarin de belofte aangaande de zegen in het zaad,

gezwachteld was, zodat de belofte als de ziel en het leven was van al die voorbeelden en schaduwen.

- B. Dat de ganse huishouding Gods onder het Oude Testament een net afbeeldsel was van de zegen in het zegenende en gezegende zaad, ja van de Messias en van Zijn ganse koninkrijk, benevens de gehelen omslag van hetzelfde; om Israël zichtbaar te onderwijzen van de toekomstige goederen, om hun hoop, liefde en verwachting daardoor op te wekken en hun te doen uitzien, verlangen, hongeren en dorsten naar de bovenhemelse goederen. Ja, om hen door dat zichtbare van het zichtbare af te houden en te tonen dat in de dagen van de Messias al die goederen in geestelijke dingen zouden veranderd worden.
- C. Dat, nu de Koning Messias was gekomen, Zijn koninkrijk nu reeds door de belofte, voorbeelden, schaduwen en voorzeggingen met volle luister was doorgebroken, tot vervulling van alles wat vooraf was gegaan; zodat het leven, de geest en de ziel uit de voorbeelden en schaduwen was geweken en die allen nu maar een dood lichaam waren.
- D. Dat de Vorst Messias, benevens Zijn koninkrijk en de gerechtigheid die in hetzelfde heerst, onvergelykelyk heerlijker is dan al de schaduwen; en dat Zijn uitnemende liefde beter dan de wijn; zoveel voortreffelijker dan de zaak zelf boven het flauw afbeeldsel.
- E. Dat de Messias nu als de Alleenheerser van Joden en heidenen, geplaatst is aan de rechterhand des Vaders, om Zijn ganse koninkrijk door de scepter der sterkte en der rechtmatigheid, en Zijn Geest en woord in eigen Persoon alleen te regeren; dat Hij als de eeuwiglevende Hogepriester en getrouw Voorspraak, op Zijn enige offerande, de ganse zaligheid in al Zijn mede-erfgenamen, eist van de Vader, om in eeuwigheid te volmaken allen die door Hem tot God gaan. Bijgevolg, dat Zijn koninkrijk eeuwig en onbeweeglyk is en dat die bovenhemelse gedaante immer zal wijken, veel minder verdwijnen, als een eeuwig Hogepriester, offerande, gerechtigheid, testament, verbond, erfenis, koning, koninkrijk, onderdanen, enz.
- F. Dat het een onafscheidelyk gevolg is, dat de schaduwdienst moet wijken, zo ras als het lichaam, het beeld en de zaak zelf gekomen is. ja, dat de schaduwen de luister van de Messias en Zijn koninkrijk zouden benevelen, bezwalken en bedekken als een akelig dekkleed; ook, dat de schaduwdienst Zijn heerlijkheid zou verliezen, indien die gepaard werd met het koninkrijk des Nieuwe Testaments. Het was de eer van de schaduwen, dat zij Christus en Zijn koninkrijk afbeeldden; zo zij dan bleven nu het lichaam er is, zo zouden zij zich de zaak zelf aanmatigen en zich zetten in de plaats van het lichaam, wat een schandvlek ware voor de schaduwdienst.
- G. Dat men nu door het geloof in de verheerlijkten Christus de zegen ontvangt; dat het geloof in liefde werkzaam en niet meer in Mozes schaduwdienst, de godsdienst is welke Gode aangenaam is, ja dat niemand, Joden of heidenen, een lid van Christus, een onderdaan van Zijn koninkrijk en een erfgenaam van de zegen kan Zijn die nog aan Sion en Jeruzalem vasthoudt. Integendeel dat hij, die al het voorbijgaande verlaat, een erfgenaam is van de belofte.
- H. Dat nu de schaduwdienst eerst recht het Gode heerlijk gebruik ontvangt; dat de heidenen die nu veel duidelijker en met veel meer blijdschap tot het rechte einde kunnen brengen als voormaals de allerschranderste; dat de gelovigen, dan eens ogende op de beloften, voorbeelden, schaduwen en voorzeggingen, dan wederom op het koninkrijk des Nieuwe Testament, in dezelve met verbaasdheid zien de veelvuldige wijsheid Gods.

Mag deze kennis niet wel de naam dragen van *de wijsheid*?

- Hier worden de vorige dingen gekend in haar natuur als schaduwen van toekomstige goederen; in haar oorsprong als van God door Zijn oppermacht voor een tijd ingesteld, in haar juiste orde, als het ene door een juiste band verknocht aan het andere, om het koninkrijk Gods in al deszelfs leden af te schetsen; en in haar doeleinde om Israël op te leiden tot de kennis en tot het geloof omtrent geestelijke zaken.
- Om de onderdanen van het Nieuwe Testament te bevestigen in en tot gerechtigheid des geloofs en in de erfenis van de zegen, om also al de heerlijkheid aan Christus over te dragen.
- Hier is ook de kennis van al de middelen om dat einde te bereiken, te weten, het geloof in liefde werkende, in verloochening van al het oude, voor zover het verdwijnen moest.

(2) Hier vertoont zich de voorzichtigheid der heiligen; die zo mannelijk alles verlaat, die ziet het dodelijk gevaar dat daarin steekt, dat iemand de tempel en al hetgeen daaraan vast was, aanhangt, te weten, de tijdelijke en eeuwige ondergang naar ziel en naar lichaam. Aan de andere kant het heerlijk uiteinde van al diegenen die zich van het oude afwenden en zich voegen aan de zijde van de verheerlijkte Koning, te weten, de bezitting van de geestelijke zegen tot zaligheid van ziel en lichaam voor eeuwig. Op het gezicht van dit tweërlei einde stapt hij uit al dat zichtbare en treedt over in het koninkrijk van God, om langs die weg het gedreigde gevaar te ontvlieden en langs de smalle weg, door de enge poort, ten hemel in te dringen.

(3) Door deze wijsheid en voorzichtigheid schittert het geloof henen als de koers uit welke de wijsheid al haar glans ontvangt. Hier worden de onzichtbaarheden zo levendig vertegenwoordigd alsof zij tegenwoordig waren, met die volle bewustheid alsof het een wandel ware door aanschouwen. Dit gelovig gezicht dringt de ziel liefelijk om vrijwillig tot de verheerlijkte Heiland toevlucht te nemen als tot de ware Hogepriester, altaar en offerande, om door Hem verzoend en in het bezit van de bovenhemelse zegeningen gesteld te worden, in spijt van het vleselijk verstand en van de gerechtigheid die uit de wet is, alsmede van de waardigheid boven de heidenen. Hier roemt en juicht het hart in dingen die het oog noch het oor, noch enige van de zinnen aandoen, ja daar de schranderste wetgeleerde mede scherts en de spot drijft, zonder zich door ongeloof te laten ringelen. Hier ontvangt God de eer van al Zijn deugden.

(4) Niet minder luister vertoont hier de liefde, hier wordt recht en met toejuiching van God gedacht; hier wordt Zijn gemeenschap hoger geschat dan al het geschapene, hier beoogt en betracht de gelovige ziel de heerlijkheid van Jehovah. Dit is een kuise en onverdeelde liefde, niet op Christus en de schaduwdienst te gelijk, niet soms op Christus en dán eens op de oude heerlijkheid, maar alleen en altoos gevestigd op de eer van de Koning. Het is een reine en zuivere liefde, ontsproten uit het geloof, zonder aanmerking op gemak, vermaak, genoegen, vrienden, goederen en aanzien; het is een onverbreekbare liefde zonder vrees voor hoon, spot, laster en vervolging.

(5) Hier doet zich op de hoop des eeuwigen levens. De heerlijkheid in volmaaktheid is nog toekomstige, de kerk moet door duizenden van zwarigheden heen, de minste dreigt verlies van het verwachte goed, of dat men mogelijk en lichtelijk zal verstoken blijven van de begeerte der ziel. Maar nee, een recht verzaker van de tijdelijke dingen heft het hoofd omhoog en gaat met opgerichte hals dapper en moedig voort, vol van

de roem in de hoop der heerlijkheid, als in hope zalig. Dit is een levendige hoop, vruchtbaar in alle deugden en genadegaven, die als een weergaloze parelsnoer, de hoop, als de hals van de kerk versieren. Deze hoop duldt niet dat de kerk het hoofd zou laten hangen of uit lafhartigheid buigen.

(6) Wonderlijk vertoont zich hier ook de sterkte. Geen tegenstand is machtig die zo reisvaardig zijn te beletten; noch vleierij, noch felle dreigementen, noch schimp, noch laster, noch roeden, noch banden, noch zwaarden, noch vlammen, door alles stapt de kerk heen, zij stijgt alles te boven, zij loopt door een bende, zij springt over een muur, zij overwint de wereld. "*De liefde is sterk als de dood, de ijver is als het graf*", enz. Hooglied 8:6, 7. Een wonderlijke kracht, die geslacht, rijkdom, wellust, gemak, vermaak en eer als een dunne wolk wegblaast; die de allerbitterste dood als een last, die geen naam waardig is, wegdraagt. Dit is recht reuzensterkte, reuzen die met het hoofd door de wolken in de hemel boren.

(7) Even in diezelfde glans komt de lijdzaamheid hier tevoorschijn. Kan de kerk niet ongemoeid uitgaan, komt elk, vriend en vijand om verdrukking haar op te leggen? Het is wel, zij neemt alles op haar zonder tegenspreken, in vrijwillige gehoorzaamheid; zij werpt het niet weg, zij onttrekt haar niet, zij wil haar niet onttrekken, zij laat zulke gedachten geenszins stand grijpen; zij is tevreden en getroost nog meer op te nemen en tot de einde toe te dragen, zonder moede of mat te worden.

(8) Dit schoon gestel van bevalligheden ontvangt nog de meeste luister in een minnelijk gelaat, in een deftige taal en in het onverderfelijk versiersel van een stille en zachtmoedige geest, het pronkgewaad van diepe nederigheid. Het gelaat schittert van vreugde en genoegen in de Heere, in alle kruis in het midden van de dood, het glinstert van liefvalligheid en van medelijden omtrent de vervolgers. De spraak is aangenaam en ontzaggelijk; de verkondiging van de deugden Gods, de lof van de heerlijkheid en gadeloze heldendaden van de verheerlijkten Messias, de roem van het koninkrijk Gods boven al het heerlijke in Kanaän. Deze schoonheid munt weergaloos uit in het hagelwitte kleed van nederigheid. Geen roem in afkomst, in voorrechten boven anderen, in tempel en wat daar aan vast was, maar in Christus kruis, in Zijn gerechtigheid, in de inwendige godsdienst, in verdrukkingen om Christus wil, in slagen, in roeden, ja in de dood, en dit alles in verloochening van alle eigen waardigheid, wijsheid en vermogen.

2. Ten tweede, aan de andere kant. Deze schoonheid is zó Gode heerlijk, dat Jehovah, zonder krenking van Zijn heerlijkheid, die billijk voor Zichzelf verkiezen mag. Zij is waardig dat de Koning Zijn liefde op dezelve vestigt, ja dat Hij dit acht als de lust van Zijn ogen.

- (1) Deze schoonheid is het juiste en sierlijke beeld van de Drie-enige God, het afdruksel van Zijn aanbiddelijke volmaaktheden, het afschijnsel van Zijn wijsheid, heiligheid, gerechtigheid, goedheid, liefde, genade, barmhartigheid, waarheid, trouw, gelukzaligheid en heerlijkheid.
- (2) Deze schoonheid is het eigen kunstwerk van de Jehovah, niet door eigen uitvinding, wijsheid of kracht, maar het maaksel van de eeuwiglevende en almachtige God, het werk van Zijn vingeren, het kweeksel van Zijn liefde en de weerslag van Zijn gunst.
- (3) Deze schoonheid rijst voort uit een recht levendig beginsel, uit het bloed van de Zone Gods, uit Zijn gehoorzaamheid tot de bloedige kruisdood. Hieruit vloeit de

Geest tot heiligmaking, de Geest werkt het geloof dat zich uitstrekt tot het offerbloed van de Heiland Christus, dat bloed besprengt het hart en maakt het levendig; diezelfde Geest verspreidt uit het geloof, als uit het hart, - door de heilige wijsheid en het geestelijk verstand, - Zijn werkingen, om de heiligen vrijwillig te bewegen in liefde en in de betrachtning van alle deugden. Met één woord, de eeuwige gerechtigheid van de Messias, en de Heilige Geest, brengen deze schoonheid volle luister toe. Hierom Zijn de deugden vruchten der gerechtigheid en vruchten des Geestes.

- (4) Deze schoonheid is het welverdiende arbeidsloon van de Koning. Hiervoor heeft Hij Zijn ziel uitgestort in de dood. Om de arbeid van Zijn ziel moest Hij dit zien en verzadigd worden, Jesaja 53. Het zijn de gaven, die Hij ontvangt in Zijn erfdeel. Het is de rijkdom van Zijn heerlijkheid in Zijn erfenis en de vervulling van Zijn eigen lichaam.
- (5) Deze schoonheid is, volgens Gods vrij welbehagen, hetwelk Hij in Zichzelf gehad heeft vóór de grondlegging der wereld, aan de kerk als een liefdegift en genadege-schenk, tegen verdiensten geschonken. Vader, Zoon en Heilige Geest hebben deze schoonheid Zelf bedacht, beraadslaagd, verworven en toegebracht.
- (6) Deze schoonheid is een levendige spiegel in welke de roem van al Jehovah's deugden afstraalt; daar ziet de Zoon, benevens de Vader en de Heilige Geest, de luister van Zijn wijsheid, algenoegzaamheid, liefde, heiligheid, gerechtigheid, genade, barmhartigheid, lankmoedigheid, waarheid, gelukzaligheid en heerlijkheid, geopenbaard in het ontzaglijk werk van des zondaars verlossing. Het uiteinde van deze schoonheid is de heerlijkheid van de Drie-enige God, bekent in het aangezicht van dezen doorluchtige Koning, door de bestraling van Zijn en zijns Vaders Geest.

Wie ziet niet middagklaar, dat dit gevolg zeker opgaat, en dat de dichter op een onwrikbare grond de kerk heeft toegeroepen: *Hoor, o dochter en zie*, enz. Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid. Immers, daar dit verlaten van alles zo'n weergaloze en beminnelijke schoonheid werkt, is het wonder, dat de Koning in die schoonheid behagen neemt? Wie staat niet ten volle overtuigt, dat in de verloochening van zichzelf, de schoonheid van de kerk bestaat? Ja dat dit een schoonheid is, bij welke alle andere schoonheid verbleekt, ja geheel en al vervalt? Wie ziet niet, dat deze verloochening een schoonheid is, Gode op het hoogste beminnelijk, aangenaam en bevallig.

Toepassing

Ongelukkig Israël naar het vlees, dat vastkleeft aan Jeruzalem, aan tempel, altaar en schaduwdienst die zo geketend zijn aan de erfenis in Kanaän, naar welke u verlangt alsof daarin het rantsoen van uw ziel, ja uw eeuwige zaligheid gelegen was! O dwaas en onwijs volk! Gij zijt gruwelijk en stinkende in de ogen van de Koning Israëls! Hij moet zich uwer schamen. Gij zijt walgelijk en met melaatsheid geslagen! Ja, hoe meer u reikhalst naar Mozes' schaduwdienst, naar tempel, stad en land, om daar de Messias te verwachten, hoe meer u de Heere tergt in Zijn aangezicht en de ogen Zijner heerlijkheid verbittert. Gij zijt een rook in Zijn neus en een vuur den gansen dag brandende, Jesaja 65. Zou Hij lust hebben aan uw schoonheid? O nee! Door zoveel eeuwen heen heeft Jehovah getoond, dat Hij die mensen ver weg wil doen, Jesaja 6. Zelfs Jakob zou over u beschaamd worden, en Israëls aangezicht zou moeten bleek worden, indien hij onder u was!

Maar gelukkig Israël naar de geest! Driewerf gelukkige dochter Abrahams naar de belofte! Zo mismaakt de dochter der dienstbare is, zo weergaloos in schoonheid is de dochter der vrije. Niemand denke echter dat deze schoonheid alleen bepaald blijft tot de bruid des groten Konings, gesproken uit Abraham. O, nee! zij verspreidt zich in dezelfde luister over al de heiligen, ook uit de afgodische heidenen, die de afgoderij, waanwijsheid, gerechtigheid, de wereld en de begeerlijkheid, de liefde en dienst hebben opgezegd, en door het geloof in de verheerlijkte Christus, leden van de geestelijke bruid van de Messias geworden zijn.

Ook op u, kinderen Gods, is deze schoonheid gelegd. Ook van u schittert deze weergaloze luister af, voor zover u, om des Konings wil, de wereld en wat uw eigen is, de nek hebt toegekeerd. Voor zover u uit vleselijke wijsheid, gewaande gerechtigheid en eigen-ik en schepselliefde bent uitgestapt, om de Koning alleen te behagen. O, hoe zalig is het, afstand van ongerechtigheid te doen! Hoe heerlijk voor een christen, in plaats van die grond de Naam Christus te noemen! Dezulken kent en bemint de Heere als de Zijnen; dezulken bewaart, beschermt en verzorgt Hij als Zijn dierbare schatten, als Zijn erfdeel, ja als Zijn oogappel; over zulken ijvert hij, als over Zijn bruid, als de lust zijner ogen. Wie zal het heil van een zelfverloochende christen naar waarde kunnen uitmeten? Wie is bekwaam om dat wonder heerlijk geluk af te malen? Wie vermeet zich die weergaloze zaligheid te beschrijven?

1. Een schoonheid die al het bevallige in zich vervat! Door en door en aan alle kanten louter schoonheid!

- Een schoonheid die al haar volle leden heeft. Heilige wijsheid, een zuiver oordeel, onbesmette liefde, geestelijke voorzichtigheid, redelijke en Gode aangename blijdschap naar de geest; naar het uitwendig gedrag in woorden en daden een helder schitterende glans van een heilige belijdenis, achtervolgt met de betrachtning van gerechtigheid en deugd, in het onverderfelijk versiersel van nederigheid, zachtmoedigheid, verdraagzaamheid, lijdzaamheid en vergenoeging in God.
- Een schoonheid, die levendig is, die uit een gezond hart en een welgestelde geest tevoorschijn komt, uit Christus' offerbloed, uit de Geest van Jehovah en uit de Gerechtigheid die uit God is, ja die Jehovah Zelf is; ja die God Zelf is. Jeremia 23:6.
- Een schoonheid die God Zelf uit de afgrond van Zijn wijsheid en algenoegzaamheid, naar Zijn eigen en vrij welbehagen, bedacht heeft. Die Hij, als het beeld van Eigen schoonheid, met Zijn Eigen hand op hen gelegd heeft.
- Een schoonheid, die onverderfelijk en bestendig is, die voor eeuwig haar stand behoudt. Die in de rook en in de vlammen van verdrukkingen en verzoeking, nog meerder luister ontvangt; ja, die in de dood en na de verrotting van het lichaam, in de opstanding voltooid wordt.
- Een schoonheid, die dat alles te boven stijgt, die de Koning aller Koningen het hart neemt, die Zijn lust gebonden houdt, die Zijn liefde vrijwillig wegrukt, ja die de kerk stof geeft om zich over de genegenheid van die glorierijke Vorst te beroemen, Hoogl. 7:20.
- Een schoonheid, die de Heere der Heerlijkheid voor Zichzelf begeert, om er de eeuwige Erfbezitter van te zijn, die Hij zo hoog waardeert, dat Hij Zijn achting en liefde, Zijn vermaak en blijdschap daarop vestigen wil. Een sieraad, waar Hij Zijn hart op zet, waar Hij zich over beroemt en verheft.

- Een schoonheid, die Hij niet alleen verkiest tot het aantrekkelijk voorwerp van Zijn welgevallen, maar die Hij zó hoog schat, dat Hij zich met die schone en bevallige wil verbinden in een onverbreekbaar huwelijksverbond. Dit legt de grootste luister op Gods volk, dat het durft roemen dat de Koning van al de koninkrijken der aarde de hunne is; uit de Geest die van Jehovah zelf afdaalt, haar Bruidegom en haar Man is. Dat zij recht heeft, en een onbetwistbare macht aan de Koning, aan Zijn liefde en trouw, en aan al Zijn schatten en heerlijkheden.

Wat dunkt u, toehoorders, is een schepsel machtig om de schoonheid, die uit de verloochening van de dingen dezer wereld voortspruit, te beschrijven? Ik ben verzekerd van nee. Wij laten dit aan die het ondervonden heeft; dat welgevallen van Christus in de schoonheid van Zijn kerk, is het allerinnigste van die nieuwe naam op die witte keursteen, die niemand kent dan die hem ontvangt. Hoe dwaas is dan de wereld, hoe zinneloos haar kinderen, dat zij wanen de luister van Gods volk door vervolging te kunnen benevelen. O nee, de verdrukkingen maken Gods volk los van de zienlijke dingen, ja veel lossen dan zij van tevoren waren. Schimp en laster doet hen sterven aan eigen- en schepselsliefde, en aan die achting die zij nog door warsheid gaarne aannamen. Zo leren zij nog dagelijks hun volk vergeten, en alles wat in huns vaders huis is, verzaken; de wereld, de satan, de tirannen, allen samen moeten, - ofschoon tegen hun wens - en opzet, door de wijsheid en kracht des Allerhoogsten, deze schoonheid hoe langer hoe meer helpen uitwerken en van alle vlekken zuiveren.

Maar is het uit de dwaasheid van de wereld, dat zij waant de bruid van Christus te kunnen ontsieren? Wat dwaasheid is het dan, wat onbegrijpelijke zinneloosheid, dat zij deze schoonheid voorbij ziet, ja die verwerpt en tot eeuwig nadeel van de ziel een andere schoonheid verzint en opwerpt. Elk verbeeldt zich een schoonheid, en dat om Zijn eigen lust daarin te vinden. De een deze, een andere gene, elk op het vlijtigst.

- Deze in schoonheid, sterkte, rijkdom en wellust naar het lichaam; daar vermaakt men zich in zonder te denken waarmede men Gode behagen moet.
- Een tweede versiert zich met wijsheid en alle wetenschappen omtrent de geschapen dingen.
- Een derde verzamelt een gans samenstel van gekende waarheden omtrent God en Goddelijke zaken, zonder de levendigmakende kracht.
- Een ander versiert zich met burgerlijke gerechtigheid, met matigheid, met bescheidenheid, rechtvaardigheid en wat dergelijke deugden meer zijn.
- Een ander uitgedost met vele godsdienstige plichten zonder geest en leven.

Maar nee, toehoorders, dit is nog die schoonheid niet in welke de Koning een lust heeft. Voegt al deze dingen tezamen en verzint nog ontelbaar meer, het is toch walgelijk zo lang u niet uw volk en uws vaders huis vergeet en verlaat.

Ik vraag u eens, ja ik beroep mij op het getuigenis van uw consciëntie: Waarin hebt ge uzelf verloochend? Wat hebt u verlaten? Waaraan bent u gestorven? Ja dat geloof ik, dat ge uw dagelijkse bezigheden, uw gemakelijkheden afbreekt, als u gaat bidden, het heilig woord lezen, tot de predikatie en ten avondmaal gaan. Maar hebt u dan wel uw achting en liefde tot uw tijdelijke bezigheden, als buiten Gods ordinantie en het rechte gebruik daarvan aangemerkt, en de gemakelijkheden van de wereld vergeten en verloochend? Grijpt u die dingen niet alweer even gretig aan als van tevoren? Immers ja. Wat dunkt u, als u de wereld dan verliet zoals God dat vordert, zou u die niet voor altoos vergeten? Vraagt het uw hart, als voor Gods alziende ogen.

- Hebt u een afkeer van de zonden in uw allerdierbaarste bloedvrienden? Veroordeelt u daar de liefde tot de wereld? Is uw liefde geheel van hun werken afgewend?
- Hebt u alle eigen- wijsheid en gerechtigheid verworpen en bent u als een arme van geest naar Christus heengevloten? Hebt u de eigenliefde vaarwel gezegd, zodat u nu uit zuivere liefde tot God uw zaken verricht en geenszins de liefde en achting van anderen tot uw doelwit stelt?
- Als u alles optelt wat u verloochend hebt, vindt u dan wel, dat u dadelijk daartoe onmachtig zijt; dat zulks zonder de Goddelijke kracht niet kan geschieden en dat u het door de kracht des Allerhoogsten hebt gedaan en nog doet?
- Hebt u op uw ziel het welgevallen en de liefde van de Heere Christus voelen afstralen? Is het niet in grote en gevoelige blijdschap, tenminste in kuise en standvastige wederliefde en in de onwankelbare hoogachting van Christus en Zijn liefde boven hemel en aarde?
- Hebt u wel ondervonden de verlichtende, versterkende, ondersteunende, moedgevende en bewarende genade van God in Christus in verzoeking en in het ten onder houden van de verdorvenheden?

Immers zover u deze zaken niet kent of bezit, gewis u bent nog dodelijk onrein; u bent gruwlijk in de ogen Gods, in uzelf aangemerkt, al was u een uitverkorene en gekochte, en zulken die zekerlijk zullen vernieuwd worden, aangemerkt in Christus Jezus. Zulken, die nog onder hun volk en in huns vaders huis, in de wereld en naar de wereld leven, die Zijn mismaakt, en God en Christus een rook in Zijn neus. Is 't een wonder:

- Zij Zijn dood in de zonden en in de misdaden, zonder een beginsel van een verstandig, heilig en recht vrolijk leven, werkzaam in valse gedachten, in begeerlijkheden en boze werken.
- Deze bron van mismaaktheid spreidt zich uit over de ganse mens. Hij is ontsierd door onkunde en dwaasheid, doordien hij de zichtbare dingen voor het zielverzadigende aanziet. Hij is onbesneden van oor, die geen rechte prijs weet te zetten op de Goddelijke dingen, hoe veel hij daar ook van hoort.
- Hij is bezwalkt met ongeloof, die de wereld en zijn eigengerechtigheid en de waan dat zijn deugden goed zijn, niet verwerpen durft uit vrees dat hij dan zou wanhopen en mogelijk van God verstoten worden op het einde, al had men ook nog zo goed geleefd.
- Hij is verrot van eigen liefde, die in zijn beste deugden zijn lust vindt en zo zijn eigen netten rookt, en die in zijn beste plichten eigen eer en achting bij de mensen of bij de Heere bejaagt. Hij is stinkende door de begeerlijkheden, lusten en tomeloze driften, omhangen met ongerechtigheid, haat, nijd, toorn, wraak, enz., alle erfgoederen van de satan.

Nu, zou dan de Koning aan zulken lust hebben? Zou Hij zulken opnemen in Zijn huwelijksverbond? Zou Hij zulken Zijn liefde, Zijn goederen en heerlijkheden schenken? Niets minder! Hij zal zulke mensen ver weg doen; Hij zal Zijn aangezicht voor hen verbergen.

Ach, arme wereld! Dat ge u zo vergaapt op uitwendige schoonheid, die zal toch vergaan, is het al niet door ouderdom, dan tenminste in de dood, en dit vreselijk wezen zal alleen overblijven tot eeuwige schande en eindeloze ellende. Wilt u dan een bestendige schoonheid bezitten en daardoor God en Christus aangenaam zijn? Vergeet dan uw volk en uws vaders huis.

Maar wat u betreft, kinderen Gods, leden van de vorstelijke bruid van de grote Koning! Hoe weinig straalt uw hemelse schoonheid door al uw wandel heen? Wat wonder dat u zo zelden en zo schaars de weerslag van des Konings liefde gevoelt, en zo weinig Zijn blijdschap, en vervrolijkende en versterkende werkingen van Zijn Geest gewaar wordt? Hoe is het mogelijk, dat ge u durft ontevreden houden over de kleine bedeling van geestelijke goederen, daar u nog soms kleeft aan uw volk, enz.

Immers, hoe onbillijk is dit, hoe onbetamelijk uw staat, hoe min overeenkomende met uw eerste aanvang! Is het u niet tot schaamte, ja tot een schandvlek, dat u met zo'n geringe sieraad van heiligheid bent uitgedost en in veel dingen de wereld gelijk schijnt?

Niet zo, o dochter van het hemelse Sion! Vergeet uw volk en uws vaders huis. Het is niet genoeg te beginnen; die zijn hand aan de ploeg slaat, mag niet achterom zien. Het vertragen is verachten, en elke ijdele en onnutte gedachte is een vlek op uw schoonheid, ik laat staan elke begeerlijkheid. Het is ook niet genoeg, een weinig voort te gaan; Christus wil geen bruid, die ten halve versierd is, Hij wil een vrouw zonder vlek, rimpel of dergelijk, Ef. 5:2; 2 Kor. 11. Hij wil ze volmaakt, onschuldig en onberispelijk zichzelf voorstellen, Kol. 1:22.

1. Verzaak dan de wereld en alles wat in de wereld is. Laat niets zo schoon, zo aantrekkelijk en zo heerlijk geschat worden, dat ge uw genegenheden en hoogachting daar aan zou hechten, veel min dat die u zou aftrekken van de liefde van uw Koning. Integendeel, zeg alles vaarwel. Roept tot het begeerlijkste: *henen uit!* En zeg met de kerk: *"Al gaf mij iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten"*, Hoogl. 8: 7. En in navolging van de recht Israëlitische kerk: *"Wij zullen uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn"*, Hooglied 1:4. Volg Paulus na, die alle dingen schade, ja drek achtte te zijn, bij de uitnemendheid der kennis van Christus zijn Heere, Filip. 3:7, 8, vergeleken met 2 Kor. 4.
2. Verzet u geenszins, wanneer uw volk en uws vaders huis zich tegen u aankanten. Werp uw vrijmoedigheid niet weg wanneer schimp, laster en verachting voor u bereidt, of op u geworpen wordt. Gedenk veleer, dat God uw schoonheid daardoor zal opluisteren en aan het licht brengen. Het is toch om u los te maken. Bedenk dan, dat u nog al te veel kleefde aan de achting en liefde onder de mensen van de wereld; dat u nog geen kracht genoeg had om die liefde te dragen en weer in nederigheid tot God te brengen, ja dat het u dikwijls ver van God bracht en deed zondigen. Bedenk, dat de Heere u wil ontledigen van eigen- en schepselliefde, opdat Hijzelf u vervult met Zijn liefde en verzadigt met Zijn goed, opdat u vatbaar zou worden voor Zijn heerlijkheden. Immers, zolang als er nog enige aankleving is aan de schepselen, zolang is de mens nog niet recht bekwaam om Zijn deel te erkennen en te bezitten, dat hij heeft in het koninkrijk van Christus en in de erfenis der heiligen, Kol. 1.
3. Vooral, vergeet uw eigen wijsheid en voorzichtigheid, die doen u gedurig vallen en overhellen naar het huis van uw oude vader. Vervloekt de eigenliefde, als het allerdodelijkst venijn, dit is een stinkende damp, die uw schoonheid het meeste benevelt. Laat de wereld en de inwonende zonde vrij woelen, laat de begeerlijkheid u aanranden, laat die allen u dreigen en kwetsen en met roeden slaan, ja vrij de uiterste pijnen toebrengen; geen nood! Keert maar niet weder. Daar is bij uw Koning en in Zijns Vaders huis wat anders, dat naar ziel en lichaam voor eeuwig kan gelukkig maken. Hij geeft Zelf, tot een onderpand, tot eerstelingen, volop, ja onbedenklijk meer dan duizenden werelden kunnen geven,

- ja zoveel dat het tegen alle smaad enz. overdubbel kan opwegen. Laat het vleien van de wereld en het strelen van de begeerlijkheden u hoe langer hoe meer afdrijven van de wereld.
4. Tracht onophoudelijk naar vermeerdering van uw inwendige schoonheid. Sta naar kennis en wijsheid. Laat het woord van Christus rijkelijk in u wonen tot alle wijsheid, Kol. 2. Speurt de veelvuldige wijsheid Gods ernstig na. Dringt diep in het kabinet van de verborgenheden van Christus Jezus' Koninkrijk. Laat uw oordeel hoe langer hoe zuiverder en meer en meer gescherpt worden, om niet alleen het goede van het kwade, maar het betere van het goede en het beste van het betere te onderscheiden. Laat uw liefde kuiser, bestendiger en onwrikbaarder worden, uw ijver onverderfelijker, uw genegenheden minder verdeeld, meer eenvoudig en recht uitgaande naar de eer van uw Koning. Wordt sterker in geloof, hoop en vertrouwen, sterker en geweldiger tegen de stormen van de wereld. Maakt vaster en steviger schreden op de glibberige weg van de wereld. Beurt uw hoofd meer op in moedigheid en onversaagde dapperheid. Laat uw gelaat meer minnelijk, blijmoedig en vrolijk zijn. Laat elk de vergenoeging, die u in God hebt, in uw aangezicht en in uw woorden en daden kunnen lezen. Laat het pronkgewaad, dat sierlijk kleed van Christus' gerechtigheid, nooit bedekt worden met een zelfverloochening die buiten Christus is, maar laat het sieraad van al uw deugden meer en meer van eigenliefde, gewoonte en onbedachtzaamheid gereinigd worden. Laat al uw schoonheid en prachtige gewaden, doordrongen en doorweven Zijn met heilige vrees, stille zachtmoedigheid en diepe nederigheid.
 5. Eindelijk, laat Christus' bloed en Geest de oorsprong van uw schoonheid zijn, laat Zijn gerechtigheid en Zijn eigen genadegaven alleen, u tot kleding en tot sieraad verstrekken.

Dan zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid. Hij zal uw schoonheid voor goed keuren, en Hem en Zijn liefde en achting betamelijk. Dan zal Hij u waardig kennen om Zijn bruid en vrouw te zijn. Hij zal zichzelf voor eeuwig verbinden, om uw Deel te zijn. U zult Zijn liefde en gunst tot verzadigen toe genieten. U mag dan over uw Koning en Zijn liefde en trouw roemen, en u daarin uw Koning en Zijn liefde zegenen. Denkt dan vrij, dat de Koning Zich in u verblijdt, beroemt en zegent, omdat al Zijn lust in u is. Beroemt u dan in al Zijn goederen. Hij zal over u waken, Zijn oog zal op u zijn, Psalm 32. Hij zal u beschermen en uit alle gevaren redden. Hij zal uw schoonheid bedekken, dat de zonden die niet bezoedelen. Hij zal die zelf vermeederen, en in het ogenblik des doods voltooiën naar de Geest; en ofschoon uw lichaam zal verrotten in het graf, uw geest zal blij zijn in de verwachting van een nieuwe schoonheid voor uw lichaam. Ja ten jongsten dage zal uw lichaam tot onverderfelijke heerlijkheid worden opgewekt. Dan zal de Koning Zelf u naar ziel en lichaam, in een volmaakte en onverwelkelijke schoonheid, versierd met volmaakte wijsheid, heiligheid en vreugde, inleiden in de Koninklijke bruiloftzaal hierboven. Daar zult u ten volle en voor eeuwig ondervinden, dat de liefde van uw Koning uitnemender en beter is dan de wijn.

HALLELUJAH! AMEN.

DERDE PREEK

Dewijl hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder. Psalm 45: 12

Hoop op aanzien, eer en heerlijkheid is een scherpe prikkel om een edelmoedige geest tot wat groots op te wekken. Niets, dat dieper wortelen schiet in een recht redelijk gemoed als hoogachting en roem bij anderen. Maar nog meer wordt de ijver ontstoken, wanneer het werk zelf schittert van de hoogste billijkheid en rechtmatigheid. Al was het dan een heldendaad die zonder het uiterste gevaar geenszins kon uitgevoerd worden, de liefde tot eer, de heugelijke band van verplichting zal al de zwaarigheden gemakkelijk voorbij zien. Wanneer de geest vooraf is ingenomen met de gedachte van de toekomstige heerlijkheid, wanneer de genegenheden gestreeld worden, zowel van het betamelijke als van het beminnelijke van de plicht, dan moet het gevaar verdwijnen, tenminste, het wordt van die dappere heldenmoed overwonnen. Het is daarom het werk van een wijs en roemruchtig monarch, dat hij zijn hofstoet, met al zijn rechtgeaarde onderdanen, tot gehoorzaamheid opwekt onder het betuigen van het luisterrijke en van het rechtmatige van hun plicht.

Maar vergeten de vorsten der aarde dit, het is echter de wonder heerlijke goedheid van de Koning der koningen, dat Hij op dusdanige wijze te werk gaat met zijn volk. Hij vordert een werk van hun dat de onpartijdige aanschouwers in verwondering wegrukt; niet minder dan de gehele verloochening van zichzelf. Maar inzonderheid roept Hij zijn uitverkorenen uit Israël tot een weergaloos heldenstuk. Jehovah wil *dat zij hun erfenis, hun stad en tempel, met al hun oude heerlijkheden zullen verlaten*. Maar hij stelt hun dit voor, onder het krachtig betoog niet alleen van die gadeloze schoonheid, welke zij in het vergeten van huns vaders huis verkregen, maar ook onder het vertoog van de betamelijkheid van deze hun plicht: ***Dewijl hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder.***

De woorden behelzen een ernstige opwekking aan de bruid tot vrijwillige onderwerping aan de Koning Messias, uit aanmerking van het ontwijfelbaar recht hetwelk de Heere Christus heeft over de kerk, als over Zijn wettig eigendom, van hem verkregen door arbeid en door prijs.

I. Eerst staat ons te letten op de vermaning: *Buig u voor hem neder.*

II. Daarna zullen wij de grond van de zaak nader betrachten: *Dewijl hij uw Heere is.* Dit is de bron uit welke deze opwekking van zelfs voortvloeit; hiermede wordt die gebillijkt en onweersprekelijk aangedrongen.

I. *Buig u voor Hem neder*, zegt de dichter.

Hier komt ons voor:

- eerst het voorwerp van de vermaning,
- daarna de nodiging zelf.

Het voorwerp is de gemeente van de levendige God, de uitverkoren kerk uit het huisgezin van Abraham, geboren uit het geslacht van Israel onder de bediening van de wet van Mozes, de erfgenaam van de testamenten welke God Abraham, Izak en Jakob had beloofd. Deze wordt in het voorgaande vereert met de naam van *dochter*, als de

dochter van Abraham, de dochter van Jeruzalem, de dochter Sions; als die Kanaän tot haar erfgoed, Jeruzalem tot haar moeder, de tempel met de tempeldienst tot haar vaders huis had, en die al de nakomelingen van Abraham, door Izak en Jakob voor haar volk erkende.

Maar deze wordt hier aangemerkt als nu reeds genodigd en krachtig opgewekt om dat eerste testament, met bediening en erfenis, nevens al deszelfs voorrechten, in zover die veranderen en verdwijnen moesten, te verlaten. En om het eeuwig en vrij huwelijksverbond door het geloof toe te stemmen en nu in het vervolg de verheerlijkte vorst Messias alleen als haar Man aan te hangen; opdat zij gesteld wordt in de onveranderlijke bezitting van de geestelijke en hemelse zegeningen in Christus, als de erfenis van het nieuw en beter en eeuwig Testament. Dit wordt haar zó voorgesteld dat zij dan op een onwrikbare grond zich kon beroemen, en zegenen in de onbreekbare huwelijksliefde en trouw van de koning Messias, Die reeds tot de troon verheven was en met eer en heerlijkheid gekroond.

Deze dochter wordt nu nog verder opgewekt en zeer krachtig aangemaand, om haar in nederige liefde, in diepe verwondering en heilige dankbaarheid op te dragen aan de Koning, en zich naar ziel en lichaam, met alles wat zij heeft of vermag, over te geven.
Buig u voor Hem neder!

Merkt hier aan:

- eerst de Persoon tot welke deze dochter geroepen,
- en dan de plicht welke omtrent hem van haar gevorderd wordt.

Wie kan dat geduchte Voorwerp van aanbidding anders zijn dan de Koning, van Wie als in dezelfde adem gewaagd wordt? Te weten: de Heiland, de Verlosser, Jehovah, de eeuwig levende Hogepriester; Die nadat Hij zichzelf tot verzoening had opgeofferd, in de hemel is opgevaren, en Zichzelf op de rechtmatige uitspraak des Vaders, geplaatst heeft aan de rechterhand van Jehovah, op de onbewegelijke troon van zijn eeuwig koninkrijk. Deze is het aan Wie de Vader de scepter des koninkrijks had overgegeven met betuiging onder ede, dat Hem alle tong zou zweren en alle knie gebogen worden. Over welke uitgeroepen was: *Buigt u voor Hem neder, o alle gij goden!* Ja over welke aan alle kanten uitgebazuind werd: *Nu dan gij koningen, handelt verstandiglijk; laat u tuchtigen gij rechters der aarde,* enz. Psalm 2.

Dit wordt de kerk hiermee toegeroepen: *Buig u voor Hem neder!* Maar in een ander opzicht dan *de engelen*. De engelen worden hier toe opgewekt om van de schaduw van oppermacht af te staan en deze Vorst, als reeds door lijden volmaakt hulde te doen en voor hun gebiedende Koning te erkennen. Dat hadden zij altoos gedaan en moeten doen. Maar vanwege het lijden des doods dat op Hem komen zou heeft Hij zich voor een weinig tijd, als de Goël van Zijn zaad, minder willen maken dan de engelen, opdat Hij Zijn broederen niet alleen zou vrijmaken van de eeuwige verdoemenis, maar ook van de dienstbaarheid der wet. Nadat Hij dan door lijden in deze heerlijkheid was ingegaan, zijn de engelen aan Hem in alle opzichten onderworpen.

Doch wanneer *de kerk* wordt aangemaand om haar voor de Koning neder te buigen, dan wordt zij wel opgewekt tot nederige gehoorzaamheid, maar bijzonder ook tot het mededeelgenootschap aan de heerlijkheid van de Koning; waarmede zij tonen zou tevreden te zijn, wanneer zij haar in stille eerbied en diepe verwondering voor Hem neerboog. Een neerbuiging, daar de vrolijke toejuicing en vrijwillige onderwerping der engelen op zou volgen, om, tot dienst van haar, al hun wijsheid, liefde en sterkte ten koste te leggen, als zijnde *de wederhelft des Konings*. Een spreekwijze waarlijk op het hoogste betamelijk voor zo'n weergaloze plechtigheid. Hier is geen huwelijk

tussen personen van gelijke waardigheid, maar die zoveel van elkaar verschillen als licht en duisternis. Wat wonder dat de heilige dichter de huwelijksplicht met een woord van zulk een diepe onderwerping uitdrukt? Het grondwoord zegt zo veel als: *Komt laat ons aanbidden*, Psalm 95:6. Het is zoveel als zichzelf met de allerdiepste vernedering te onderwerpen; zoals het zo van de engelen, zijnde die zo genoemde goden, gebruikt wordt in Psalm 97:7. Ook wordt dit woord gebruikt om de allerdiepste erkenning en dankbaarheid uit te drukken, inzonderheid omtrent grote en onverdiende weldaden, 2 Sam. 16:4. Het betekent ook de onderwerping van de jongere broeders onder de eerstgeborene, als die hun hoofd en vorst is, Genesis 49.

Buiten twijfel moet het in onze tekst in de allervolste zin worden opgevat. Het is geenszins zo maar een diepe neerbuiging van het lichaam, o nee. Gelijk de Koning in de hemel is en Zijn koninkrijk hemels en geestelijk, zo is het ook een neerbuiging aan zo'n geduchte Majesteit betamelijk. Het is de nederige en onderworpenen zielsgestalte van de kerk, welke zich vertoont in woorden en in daden, die zulk een verborgen zielsstaat levendig uitdrukken. Dit kan nu wel soms tezamen gaan met de uitwendige neerbuiging van het lichaam.

Vooraf moeten wij met één woord aantonen waarin

- *de hoedanigheid* van deze neerbuiging gelegen is,
- en daarna zullen wij dezelve in *haar verdere uitwerkingen* beschouwen.

In deze plechtigheid wordt verondersteld, dat de kerk een rechtmatig gezicht heeft van het getuigenis Gods aangaande de verhoging van de Zoon tot Koning, alsmede van het verzoek des Koning, door Zijn afgezanten de kerk voorgesteld; ook van het ganse huwelijk, zo omtrent de plichten, als ook omtrent de voorrechten en de heerlijkheden ervan, te weten:

- (1) Dat de Vader vóór de grondlegging van de wereld heeft voorgenomen Zijn Zoon een koninkrijk te geven uit zondaren; dat Hij het koninkrijk uit alle geslachten der aarde zelf als Goël zou lossen en tot een nieuw mens scheppen, ja dat Hij die met Zichzelf tot in eeuwigheid zou ondertrouwen en als Zijn vrouw- deelgenoot maken van al zijn heerlijkheid.
- (2) Dat deze raadslag nu reeds is uitgevoerd en de Zoon ten troon verheven, ja dat het ganse gebied Hem is opgedragen van de Vader; ook dat Hij Zijn afgezanten heeft gevolmachtigd om de bruid te nodigen en voor de Koning toe te bereiden.
- (3) Dat ook de Koning deel heeft in deze statelijke zending, Die dezelve geroepen en toegerust heeft om Zijn koninklijke bruid tot Hem te brengen.
- (4) Insgelijks, dat de Koning Zijn liefde en bij Zijn onveranderlijke huwelijksgunst, al Zijn schatten en kostelijkheden haar voor eeuwig heeft opgedragen. Alleen maar dat zij haar volk en haar vaders huis vergeet, dat zij maar toestemt en *amen* zegt, ja dat daarmede de huwelijksband zal gelegd en zij in Zijn gemeenschap, in Zijns Vaders huis, ja in al Zijn heerlijkheden overgebracht en voor eeuwig bevestigd wordt.

Als nu gezegd wordt, *buig u voor Hem neder*, dan geeft dit te kennen die verwonderende, die verliefde, die gulhartige toestemming in welke de wil, met al de genegenheden, zich vrijwillig neigen en zichzelf overbuigen naar dat aanlokkelijk aanbod van liefde en trouw; tot bewijs, dat de kerk dat alles ten volle en onberouwlijk omhelst; ja dat zij onverbrekkelijk besluit en voorneemt haar liefde, hoogachting en trouw voor eeuwig aan de Koning over te geven. Zodat zij met dit huwelijksverbond in al deszelfs leden en delen, volop tevreden is en daarin met welgevallen, met vreugde en genoegten berust. Wat wonder dat dit zo wordt uitgedrukt, want:

- a. Als de kerk overweegt haren reddeloze en doemwaardige staat, haar walgelijkheid en onmacht, Gods strenge gerechtigheid, de liefde van Jehovah in het schenken van de Zon, in het verkiezen van zulk een afschuwelijke, wat kan dat aanbod anders baren dan een nederige toestemming, versiert met een heilig vrezen en beven; en daarom te recht: *buig u neder!*
- b. Hier moest alle eigen buigen. Ja de ganse gehoorzaamheid bestaat in een zuivere onderwerping van eigen wil aan de wil van de Koning, en in een gedurige aanbidding en ootmoedige toejuiching.

Uit deze neerbuiging rijst nu de ganse gehoorzaamheid welke alhier gevorderd wordt. En het schijnt dat alhier inzonderheid geogd wordt op al de daden welke op de eerste toestemming volgen, en al de plichten van de bruid. Namelijk:

- (1) De nederige aanbidding van de deugden des Konings ja van al de volmaaktheden van de Drie-enige God; die heerlijkheid te bespiegelen tot roem van de Koning, tot verontwaardiging van zichzelf, tot verheffing van des Konings Naam en grootheid, dat is het dat de bruid betracht als zij zich neerbuigt. Dan werpt zij haar aandacht, haar liefde, haar genegenheden, haar verwondering, haar blijdschap, haar toejuiching neder, wanneer zij haar gedachten opgetogen vindt in de beschouwing en onberispelijke liefde van haar Koning en Man.
- (2) Hierop volgt die ernstige overbuiging van de liefde, om deze Koning te behagen en grote gedachten te maken van zijn heerlijkheid. Ja om dit als een groot deel van haar plicht aan te merken, dat zij zich veel bezig houde met de beschouwing van de ganse omslag van Zijn koninkrijk, opdat zij meer ontbrande in liefde, in ijver en in gehoorzaamheid, als gedrongen door de luister van de majesteit, welke rondom van Zijn deugden, van Zijn helden, van Zijn daden, van Zijn overwinningen, van Zijn gewaad, van Zijn kroon, scepter en troon, van Zijn wetten, van Zijn hofstoet en heirlegers, van Zijn schatten en heerlijkheden en van Zijn verbaasde en verliefde aanschouwers afschittert. Dan buigt zij zich neer voor de Koning, wanneer zij haar werk maakt om alle eigen en gewaande wereldswijsheid dagelijks te verloochenen; wanneer zij hierin tracht toe te nemen, ja tot de volmaaktheid voort te varen.
- (3) Dit kan geenszins worden afgescheiden van de vrijwillige en vrolijke neerbuiging van eigen gezag, bevelmacht en wil. Dan buigt de kerk zich neer, wanneer zij in diepe ootmoed de bevelen des Konings goedkeurt en prijst; wanneer zij haar vaardig toont om die uit te voeren, ja wanneer zij die dadelijk, in nederige afhanging van des Konings wijsheid, sterkte en voorzichtigheid, trouw uitvoert. Deze gehoorzaamheid strekt zicht uit tot al de plichten. Wat de Koning haar beveelt en wanneer Hij zulks doet, altoos is het haar plicht "amen" te zeggen, evengelijk de hofstoet van een koning zich neerbuigt op het bevel van de vorst, daarmede te kennen gevende, dat zij zulks toestemmen, daarmede tevreden zijn, en bereidvaardig om alles te doen wat hij gebiedt.
- (4) Insgelijks moet de nederige onderwerping van eigen wil, blijken in de volvaardigheid, om ook deel te hebben in het lijden en de verdrukkingen van de Koning. Het is de onvermijdelijke plicht van een vrouw, dat zij ook de ongemakken, welken de man en het huwelijk overkomen, helpt dragen; het bittere moet zo wel gedronken worden als het zoete. De Koning zit nu ter rechterhand Gods, Hij is boven het bereik van Zijn vijanden. Ook is het onmogelijk, dat de kerk deel zou hebben aan het verzoenend lijden, want zulks heeft de Koning als Hogepriester en als Borg in haar plaats volbracht. Maar Hij heeft de bittere en wrange beker van lijden voor haar overgelaten, opdat Hij haar daardoor zou

graveren om Zijn beeld uit te drukken; ja, opdat Hij Zijn leven, Zijn liefde, Zijn sterkte en heerlijkheid daarin zou openbaren. Door deze verdrukking *betaalt* de kerk geenszins, maar zij neemt dat alles in geloof en geduld op haar; zij drinkt die beker uit zuivere liefde tot haar Koning en tot bewijs van de dapperheid, sterkte en trouw, welke zij uit haar verheerlijkt Hoofd ontvangt. Wanneer de Koning Zijn vorstelijke bruid tot Zich komt roepen, wanneer Hij haar in Zijn woord en door de opkomende en onvermijdelijke verdrukkingen voorstelt, dat nu haar liefde en huwelijks-toegenegenheid moet vertoond worden in smaadheid, in lijden, in kruis, ja in de dood, dan is het de plicht van de bruid, zich in nederigheid te buigen voor het bevel van de Koning, zonder met zichzelf raad te plegen. Hier komt het voor alle dingen te pas, zich neer te buigen. Dit loopt regelrecht aan tegen de gedachten en overleggingen des vleses, omdat dit strijd tegen de vreugde en heerlijkheid welke beloofd was; ja het schijnt onmogelijk, dat zulks met de liefde, voorzorg, gerechtigheid en trouw van de Koning bestaan kan. Maar wanneer de kerk haar Hoofd en Man in alle deze toestemt, roemt en verheerlijkt, rustende in Zijn liefde, welke onveranderlijk is, in Zijn trouw, welke onverbreekbaar is, in Zijn algenoegzaamheid, welke volkomen machtig is, om haar dan nog van vreugde te doen opspringen; in alle gevallen denkende, dat het hare heerlijkheid is, langs dezelfde heir- en kruisbaan ten eeuwigen leven op te gaan als haar Hoofd, die haar op die weg is voorgegaan. Wanneer, zeg ik, de kerk dit alles betracht, gewisselijk, dan buigt ze haar neer voor de Koning, dan bidt ze Hem aan, dan zweert ze alleen bij Hem en bij Zijn hoogheid, majesteit en heerlijkheid. Dit wordt de Koning toegejuicht, Psalm 110: "Uw volk zal zeer gewillig Zijn op de dag uwer heikracht, in heilige sieradiën". Als de verdrukkingen zouden opkomen, dan zouden ook de heiligen in hun vorstelijk pronkgewaad van de eeuwige gerechtigheid, versierd met heilige liefde, ijver, dapperheid, vreugde en trouw, als welgeschikte heirscharen, als tot een groot vreugdefeest opgaan. De heerlijkheid van de Koning zou hen zo sterk in het hart schitteren, dat zij in die grote heirtocht, om door deugden en door lijden, de wondere uitwerkingen van het woord Gods, de wereld te overwinnen, geenszins zouden schromen zichzelf als een vrijwillige offerande op te dragen, tot roem van haar Vorst. Dat is recht neerbuigen. Hier is het: *zwijg lusten, zwijg driften, zwijg verstand, buig oordeel, daal wil!* Des Konings liefde is sterk als de dood; Zijn ijver is hard als het graf, vurige kolen van Jehovah, die veel wateren niet kunnen uitblussen; al gaf mij iemand al het goed van Zijn huis, men zou hem ten enenmale verachten, Hooglied 8, Psalm 4. Hab. 3.

- (5) Maar dewijl dit geenszins door eigen wijsheid en vermogen, maar alleen door de geest en de sterkte des Konings kan en moet worden uitgevoerd, zo vloeit het van zelfs dat het de plicht is van de bruid zich neder te buigen voor de troon van haren Vorst, opdat zij van hem worde bestraald tot wijsheid, ontvonkt tot liefde, bekrachtigd tot dapperheid, vorstelijke heldenmoed, gezalfd tot gewilligheid en sterkte, en gedurig ondersteund tot standvastigheid tot de einde toe.
- (6) Maar nademaal de kerk in zichzelf jammerlijk, arm, ellendig, naakt en ledig was, ja doordat alles wat zij heeft en is en vermag, alleen uit haar Hoofd tot haar is gevloeid, zo is het haar plicht haar neer te buigen voor de Koning en alles aan Hem op te dragen, ja voor Zijn voeten neder te buigen. Haar gerechtigheid, haar deugden, haar blijdschap, haar heerlijkheid, haar lijden, en die schoonheid welke in dat lijden op haar gelegd is, alles moet zij in nederige dankbaarheid en heilige erkenning van des Konings aanbiddelijke deugden, aan hem opdragen als een rein lofoffer. Al de geestelijke kinderen welke de Heere haar gegeven heeft, moet zij voor hem neerleggen. Zij mag niet spreken van haar waardigheid, schoonheid of

heerlijkheid, maar van de schoonheid des Konings, want uit hem straalt al haar volmaaktheid, zij heeft niets, maar Hij heeft alles. Dit toont de kerk zeer klaar in het Hooglied van Salomo, hoofdstuk 1:15, 16. *Zie, gij zijt schoon Mijn vriendin; zie, gij zijt schoon*, zegt de Koning. Maar de bruid onttrekt haar die roem en draagt die nederig aan haar liefste op. *Zie, gij zijt schoon Mijn Liefste, ja liefelijk*. De heerlijkheid van Jehovah schittert op Zijn kerk als in een zuivere en levendige spiegel, maar de glans en luister keert weder tot Jehovah; de kerk buigt zich neer in heilige dankbaarheid als zij de heerlijkheid als een genadegift ontvangt; zij buigt haar neder voor de Koning wanneer zij hem gehoorzaamd in alles; ja zij buigt haar neder wanneer zij al haar heerlijkheid wederom opdraagt aan haar Koning. Dan dankt, dan roemt, dan verheerlijkt zij hem, dan bidt zij Zijn wijsheid, algenoegzaamheid en trouw met diepe verwondering aan, omdat zij het uit genade ontvangen en door Zijn wijsheid en kracht bewaard en wel aangelegd, en in vreugde aan hem weder opgedragen heeft.

II.

Maar wat wonder dat deze diepe onderwerping van de kerk gevorderd wordt? Immers ***hij is haar Heere***. De dichter veronderstelt, dat de Vorst Messias de Heere van de kerk is, en hij legt dat wettig eigendom tot de grondslag van deze vermaning. Hij noemt de Koning, *Heere, en wel de Heere van de kerk*.

Deze erenaam vertoont ons het recht van eigendom, welke de Zone Gods heeft over alles. Maar inzonderheid over Zijn gemeente. Deze naam wordt de Zoon meermalen toegeëigend als Psalm 110:1, Dan. 9:1. In welke plaatsen deze eernaam de Godheid van de Zoon in de volste kracht uitdrukt. Het grondwoord betekent in zijn wortel, een fundament, tot betoog dat het eigendom van God rust op een onwrikbare grondslag. De Zone Gods is de Heere van alles, van hemel en van aarde; niet alleen omdat het eeuwig raadsbesluit en het almachtig bevel van de Drie-enige God, tot betoog van Zijn wijsheid, algenoegzaamheid, de grondslag is op welke dat ganse gebouw rust, zodat het al, het wezen en welwezen Gode schuldig is. Maar Hij is de Heere van alles, omdat Zijn eigendom en ontwijfelbaar recht steunt op het eeuwig raadsbesluit in Zijn bloed en kruisdood. Zodat Zijn eigendom rust op arbeid en prijs, als op een onwankelbare grondvest. Daarenboven is Hij de uitverkoren en onwrikbare rotssteen en grondslag, die de poorten der hel volop kunnen verduren. Hij draagt Zijn kerk op Zijn bloed, op Zijn almacht, liefde en trouw, als op een grondsteen, ja als op eeuwige armen, Deut. 33.

Maar de psalmist noemt de Koning de Heere van de kerk niet alleen de Heere in het algemeen, maar bepaaldelijk uw Heere. Die een volstrekt recht op u heeft, die u als Zijn wettige bezitting eigenen mag, die zich over u als over Zijn deel beroemt en zegent. De kerk is het eigendom van de Heere Christus, zijnde aan Hem gegeven door de Vader, door Hem geschapen, gekocht en herschapen, ja aan Hem door de onbreekbare band des huwelijks verbonden. Gelijk zij Zijn wettig eigendom is, zo is Hij haar wettige Heer en Erfbezitter. Dit rechtmatig eigendom legt de dichter tot de grondslag van deze zeer gepaste vermaning. Hier worden al de voorgestelde plichten volkomen en overdubbel gerechtvaardigd. Hiermede dringt hij zijn vermaning onweersprekelijk aan. Ja, hoe kan het anders zijn, of de bruid moet haar plicht met verliefde ogen, met vermaak, met verlangen en met blijdschap aanzien en omhelzen, zo ras zij maar hoort dat de Koning *haar Heere* is.

- (1) Het eigendom van de Koning steunt op de eeuwigen raad des vredes. De Vader heeft de uitverkorenen, die tot één lichaam zouden verenigd worden, aan de Zoon van eeuwigheid geschonken tot Zijn deel, Zijn erfenis en Zijn vrouw, op beding, dat Hij de erfenis door Zijn dood zou verkrijgen en alzo bij erfrecht bezitten. Dit wilde de Zoon even volmaakt en vrijwillig als de Vader; de Heilige Geest wilde op de liefde des Vaders en op de dood des Zoons, zelf in dat eigendom de erfenis van de Zoon zijn, opdat Zijn eigendom een erfdeel zij, zo'n grote Erfbezitter waardig. Wat dunkt u, als de bruid dit hoort, dat zij voor de grondlegging der wereld aan de Zoon gegeven is, moet zij haar niet voor Hem neerbuigen?
- (2) De Koning heeft haar zelf geschapen, en wel, opdat zij Zijn bruid en vrouw zou zijn, want Hij heeft hemel en aarde tot uitvoering van die eeuwige raad des vredes geschapen. Zou dan de kerk niet buigen voor haar Maker? Immers, Hij heeft recht om haar te gebieden en tot gehoorzaamheid te verplichten, veel meer, nu haar Maker zelf haar Man wilde worden. Dit wordt als een wonderheerlijke oost bijgebracht, Jesaja 54.
- (3) De Koning is, om haar tot Zijn vrouw te verkrijgen, in het vlees verschenen, Hij is in haar huisgezin ingetreden door de menswording, opdat Hij haar in zijns Vaders huis zou inbrengen. Hij is haar nabestaande, haar bloedvriend, ja haar Broeder geworden. Hoe! Zou zij weigeren haar neer te buigen voor de Koning, die, daar Hij Jehovah zelf is, om harentwil haar eigen Broeder is geworden, opdat zij een Bruidegom en Man zou hebben, die de Heere der heerlijkheid is, en nochtans ook haar nabestaande, opdat zij op de allerinnigste wijze en in de allernauwste gemeenschap met Hem zou leven? Hoe billijk is het, dat zij haar dan neerbuigt voor Jehovah, haar Broeder en Bruidegom.
- (4) De Koning heeft als de eerstgeborene, de kerk als Zijn familie gelost, Hij heeft het rantsoen voor haar betaald, Hij heeft haar vrijgekocht en het leven verworven. Hoe billijk dan, dat zij dit erkent en dat zij Hem de eer geeft van de aangebrachte gerechtigheid en heerlijkheid. Zie Genesis 49. Ja als Goël heeft Hij de zaligheid, die verloren was, - en die niet minder dan met de dood van Eén, die wel haar Broeder maar ook Jehovah zelf is, te lossen was, - voor haar gekocht. Hij heeft haar, die verslaafd was aan de satan en de zonde, ja gekluisterd lag in de vloek, verlost en vrijgemaakt. Hij heeft Zijn ziel in de dood aan Zijn Vader overgegeven tot een rantsoen, een losoffer en een losgeld. Hij heeft als 't ware de bloedwreker, de satan en de moordenaar gedood, en in Zijn sterkte het graf achterhaald en aldaar de kop verpletterd. Hij heeft haar verdiend met de arbeid van Zijn ziel, in armoede, smarten, angsten, doodbrakende benauwdheden en verlatingen van God Zijn Vader, ja in de smarten des doods. Hij heeft zichzelf in de klauwen des satans geworpen, opdat Hij de kerk uit de muil van die helse leeuw zou rukken. Wat dunkt u, kan de kerk daar van tussen, moet zij haar niet voor Hem neerbuigen? Temeer, daar Hij haar voor eeuwig met Hem wil ondertrouwen, Hosea 2. De prijs, met welke Christus haar gekocht heeft, die weegt haar meer als overdubbel op; zodat zij niet zichzelf eigen is, nog Zijn kan, maar zij moet, zo zij niet wil schuldig staan aan de uiterste onrechtvaardigheid, des Konings eigendom Zijn en daarom haar in nederige gehoorzaamheid voor hem nederbuigen.
- (5) Doordat zij de wettige erfbezitting en het gekochte eigendom van die Heere is, is het haar plicht dat zij enig en alleen haar Bezitter behage, en in alles doe, leve en wandele tot beantwoording van Zijn heerlijkheid. Wat hij haar dan ook beveelt, zij moet haar neerbuigen voor de Koning om hem te aanbidden. Maar als zij bedenkt, dat zij des Konings bruid en vrouw is geworden, wat kan dat anders dan haar aanzetten tot liefde, tot hoogachting en tot aanbidding, ja tot volvaardige

onderwerping in alles, wegens hare heerlijkheid, daar zij de eer heeft van des Konings bruid en vrouw te zijn; ja de wettige erfgenaam van al Zijn schatten, de deelgenoot van al Zijn heerlijkheden, ja dat zij zegepraalt over de liefde des Konings? Zou zij zich dan niet neerbuigen voor Hem? Zou zij ooit gehoorzaamheid weigeren en niet uit liefde alles verrichten, daar de Koning zoveel voor haar gedaan en geleden heeft en dat uit onverdiende liefde?

- (6) Ook moet haar overreden haar eigen toestemming; zij gaat vrijwillig over in het verbond en wordt Zijn eigendom en vrouw. Billijk dan dat zij haar eed betracht en het verbond houdt; billijk dat zij in alles, alleen en altoos Zijn eer betracht.

Wie ziet nu niet, dat dit de onwrikbare grondslag is om deze vermaning krachtig aan te dringen, ja onafslaanbaar te maken? Wie ziet niet, dat deze drangrede al de voorgestelde plichten billijk en aangenaam maakt?

Toepassing

Ziedaar, aandachtigen! De grondslag van dit groot heldenstuk, hetwelk van de kerk geëist wordt. Het is niet alleen de huwelijksliefde van de Koning en Zijn welbehagen in de schoonheid van de kerk, maar inzonderheid het volstrekt recht van het onverbreekbaar eigendom aan Zijn gemeente, Die haar geschapen, gekocht en herschapen heeft, ja tot Zijn vrouw aangenomen. Hoe billijk, hoe betamelijk is deze nodiging. Hoe wel voegt het de kerk. Wat al luister legt het op haar, dat zij hoort, ziet, haar oor neigt en haar volk en haar vaders huis vergeet, ja dat zij haar neerbuigt voor haren Koning en Heere!

Hoe heugelijk, hoe aangenaam, hoe zielverkwikkend zou het zijn, dat men dit van u allen mocht zeggen. Dat men in al uw wandel mocht bespeuren dat ge u in toestemming, in lof en dankzegging, in liefde en gehoorzaamheid voor deze Koning en Heere hadt neergebogen. Ja hoe billijk was dit, hoe loffelijk, hoe betamelijk; immers is er grond om dat te verwachten. Ja het staat op uw rekening en zal van uw handen geëist worden in de grote en vreselijke gerichtsdag!

Maar helaas, waar blijkt zulks? Waar verloochent ge uzelf en alles wat niet tot heerlijkheid van God is? Waar ziet men de stralen van liefde, van hoogachting, van vrijwillige en onberouwlijke gehoorzaamheid door uw woorden en daden heen schitteren? Het is waar, elk heeft een koning, elk een heer, maar het is Jehovah, de Koning der heerlijkheid niet; het is de tegenpartij, ja de onverzoenlijke vijand van Vorst Messias, het is de wereld, de zonde, de tomeloze wil van de mens. Ja, wat zeg ik? Het is de gezworen vijand van uw eeuwige zaligheid.

Hoe schandelijk, hoe smadelijk is het, vrijwillig zich te begeven onder de slavernij van een zo wreed als listige tiran, die uw verderf belaagt, beraadslaagt en werkt! Hoe onverantwoordelijk, dat ge u onttrekt van het lieflijk juk van de Koning, die een Heiland is. Maar onbegrijpelijk is het, dat u Zijn nodigingen en biddingen in de wind slaat en achter uw rug werpt, ja tegenstaat. Immers, die niet vóór Hem is, die is tegen hem, en die mét Hem niet vergadert, die verstroot. Wat denkt u, is dat te verantwoorden voor Gods rechterstoel, dat u zo gewillig en volvaardig bent om de wereld en de begeerlijkheid, en de ijdele gewoonten die daarin zijn, op te volgen? Is het wel enigszins te bewimpelen, dat u zo aanstonds gereed staat, zo ras uw lust u iets gebiedt? Is het zelfs wel te verantwoorden met de allerminste schijn van goed en recht, dat u uw begeerlijkheden en de wereld ten koste van uw gezondheid, goederen en gemak, ja zelfs ten koste van een goede consciëntie ten dienste staat? En hoe menigeen verpand de rust van Zijn geweten aan Zijn vuile lusten? Daarbij, men

veracht de oppermacht en de genade van de Heere Christus, die men zijn aanwezig en al zijn welwezen schuldig is. Hoe? Is de wereld uw schepper, is de zonde uw verlosser, is de doodsteek van de zonde de prijs waarmee u gekocht bent? Zijn de begeerlijkheden de deugden die het redelijk schepsel tot sieraad zijn? Is de dood, die de bezoldiging der zonde is, de zaligheid? Wel, waarom dan de wereld gevolgd en gehoorzaamd? Waartoe Christus veracht, ja versmaadt en verworpen? Het is waar, wij kunnen niet ontwijfelbaar vaststellen, dat Christus u gekocht, gelost en gerantsoeneerd heeft, om voor eeuwig Zijn lieflijk en heerlijk erfdeel te zijn; maar evenwel, dit kunnen wij vastleggen:

- (1) Dat Christus uw Heere is, als uw Schepper en Onderhouder. Hiervandaan bent u hem alles schuldig wat u hebt en vermoegt. U bent verplicht Hem voor eeuwig volmaakt te gehoorzamen, en doordat u zulks niet gedaan hebt, staat u schuldig aan afval, rebellie en aan de misdaad van gekwetste majesteit.
- (2) Hierom bent u strafbaar naar ziel en lichaam voor eeuwig, zonder in iets het allerminste tot verontschuldiging of tot vermindering van de misdaad te kunnen bijbrengen.
- (3) Ja, voor zover u op de nodigheden, uit kracht van het bloed des Heeren Christus, en die oppermacht welke Hij daardoor verkregen heeft over Zijn erfdeel, bent verhard gebleven, zover hebt u, wat uw schuld betreft, het offerbloed gering geacht en Zijn liefde versmaadt.

Ach, toehoorders! Wat is dit beklaglijk, wat is dit te bejammeren! En durft u dan nog Christus Jezus *uw* Heere noemen? Denkt u dat u Hem nog aangenaam bent, en dat Hij u zal inleiden in het huis van Zijn Vader, in de bruiloftszaal hierboven? O nee! Hij heeft een gruwel van dezulken, die zo mismakten zijn en verontreinigen met alles wat haar afgrijselijk kan maken in Zijn ogen.

Wilt u weten, toehoorders, waarmede u besmet bent, zover ge u nog niet hebt neergebogen voor deze Heere? Let dan maar nauwkeurig op hetgeen wij u zeggen zullen.

- (1) U bent verachtters van Christus' oppermacht, u verloochent Zijn hoogheid en majesteit. U onkent dat Hij uw Schepper, Onderhouder en Weldoener is; u onkent dat gij Zijn schepselen zijt. U meent u dat ge uw eigen heer bent en wettige eigenaars van de aarde, ja van de hemel, want u verwacht nog de eeuwige zaligheid zonder heiligheid.
- (2) U bent zonder liefde, ja doordrongen van afkeer. U kunt zonder enige beweging van toegenegenheid aanhoren en overwegen de liefde van de Heere Christus, Zijn nodigheden, Zijn biddingen, even alsof u redeloze en levenloze stenen waart. Zou u uw Vorst en Prins kunnen horen nodigen, bidden en smeken? Zou u hem durven weigeren hetgeen hem toekwam? Immers u zoudt nóch durven nóch willen. Maar Christus eist niet slechts hetgeen hem billijk toekomt, maar in Zijn eis is niets dan zaligheid voor Zijn onderdanen, een eis zonder welke geen rijkdom, geen eer te hopen is.
- (3) U bent zonder broederlijke liefde. Meent ge u dat Christus Jezus uw Broeder is, en heeft dan Zijn liefde niet meer macht op u? Beweegt dat uw hart niet dat Jehovah Mens is geworden; God de Broeder van mensen? Kan dat uw geest niet doorgrieven, dat Christus als de Eerstgeborene, Zijn huisgezin en broederen heeft gelost en gerantsoeneerd, dat Hij daardoor recht heeft over Zijn broederen te heersen? O, wat schande is dit zijn Broeder eer en heerlijkheid te misgunnen. U wil niet dat Hij een bezitting zal hebben, u wil niet dat Hij Koning zal zijn, dat Zijn koninkrijk zal opgebouwd, uitgebreid en verheerlijkt worden. Want wilt u

uzelf aan Hem niet onderwerpen, hoe zou u willen dat anderen zulks zouden doen?

- (4) U bent verachters van de prijs met welke Christus Zijn erfdeel gekocht heeft. Óf u schat die niet naar waarde, u erkent die niet genoegzaam om uw ziel op te wegen en daarvoor te voldoen; óf u denkt, dat die niet gewichtig genoeg is om dat heil te verwerven hetwelk u begeert. Óf u wilt niet dat Hij zal ontvangen de schatten welke Hij zo duur gekocht heeft, niet minder als met Zijn bloed, uitgestort in de kruisdood. Is dat niet de allergrootste onrechtvaardigheid, iemand niet te willen geven hetgeen hij gekocht en ten volle betaald heeft? Welke schenddaad kan de mens meer bevleken als onrechtvaardigheid omtrent de Schepper, Verlosser en wettigen Heere van Zijn kerk?
- (5) U bent verachters van uw eigen heil en heerlijkheid, u bent dwazen, ja haters van uw eigen welstand. Er is toch geen zaligheid dan in de gemeenschap des Heeren Christus Jezus. Die Hem niet dient, eert en groot maakt, die verwaarloost Zijn eigen welwezen. Wat is groter schandvlek dan deze?
- (6) Eindelijk, u bent aan uw zijde een meinedige of u hebt vals gezworen. Hebt u in gewaande gerechtigheid gezworen toen ge uw belijdenis gedaan en alzo uw doop onherroepelijk gemaakt hebt, en als u ten avondmaal bent geweest? Zo bent u verbrekers van de eed, doordat ge u aan Christus onttrekt en voor de wereld neerbuigt. Of hebt u vals gezworen? Dan is het nog gruwelijker. Hebt u Christus beloofd en u aan Hem verbonden, dat u door Hem alleen in de hemel wilt ingaan in de dood, behoudens, dat u hier, nevens een uitwendige sleurdienst, de wereld zult beminnen en haar gewoonten opvolgen? O, wat groter gruwel kan er bedacht worden? Met zulk een schennis, met zulk een euveldaad zijn zij allen bevlekt die zich voor Christus niet hebben neergebogen, noch Hem voor hun wettige Heere en Koning erkent. Waar gaat dit heen? Welke zwijmelwijn heeft u betoverd?

Nu, buigt u nog neer voor deze Koning. Aanbidt Hem nu nog in Zijn oppermacht, in Zijn liefde, in Zijn waarheid en trouw. Zegt nu nog *amen* op Zijn voorstel. Geeft toestemming op Zijn eis. Gaat over in de eed. Geeft Jehovah de hand. Dankt Hem in nederige onderwerping over het aanbod van Zijn huwelijksliefde. Het zal u niet berouwen. Zijn wettig eigendom over u zou u alle heil opleveren. Zijn bloed is een schatkist van verzoening, gerechtigheid, heiligheid, heerlijkheid en sieraad. Niet uw zelfs te Zijn maar des Heeren Christus, dat zou uw geluk en eer zijn. Waarom? Hij zou voor u Alles zijn. In Zijn bezitting is overvloed van zaligheid en heerlijkheid. Maar wilt u niet neerbuigen voor deze Koning? Draag dan die schandvlek dat u verhardt bent. Draag dat brandmerk, dat nóch oppermacht van God, nóch de liefde tot de kruisdood, noch het onwaardeerbaar offerbloed van de Goël der uitverkorenen, nóch de bidding van de Koning aller koningen en Heere der heeren enige klem hebben gehad op uw gemoed, maar dat u willens en wetens in uw verderf hebt willen lopen, zonder u te willen laten stuiten, zonder u te willen laten verbidden. Verheug u ondertussen in uw gevangenis die u bewaart tot het verderf. Juich in uw boeien en kluisters, uw lusten en begeerlijkheden die u hoe langer hoe vaster ketenen in de vloek. Onderwerp u aan een heer die geen wettig oppermacht aan u heeft, maar wiens heerschappij tirannie is. Dien en eer de wereld en hoopt daardoor een schat op; maar het is een schat des toorns, draag dan weg naar dat u gedaan hebt. Maar beklaag u dan niet over deze koning, draag dan het vonnis weg en onderwerp u aan de straffen.

Maar wat u belangt kinderen Gods, u is het gegeven de Koning in Zijn schoonheid te zien. U kent Zijn beminnelijkheid. U hebt Zijn heerlijkheid door het geloof aanschouwd.

1. Roemt en prijst Jehovah, dat Jehovah God uw Heere is en u Zijn eigendom zijt. Zingt vrolijk dat God uw Heere en Erfbezitter is tot zaligheid. Springt op van vreugde dat de Zone Gods uw Broeder en Goël is. Juicht en zegent u in Zijn liefde tot de kruisdood. Roemt Zijn huwelijksliefde en verblijdt u in Zijn bewaring. Beroemt u in Zijn schatten en heerlijkheden. Maar vóór alle dingen, buigt u voor Hem neer; Hij is uw Heere. Erken Zijn oppermacht; gehoorzaam hem in alles.
2. Aanbidt met nederigheid Zijn wonderlijke liefde. Zegt met de allerdiepste ootmoed *ja en amen* op Zijn verbond. Stem dat toe met heilige vreze en met verliefde verbaasdheid.
3. Onderwerp u tot vrijwillige en standvastige gehoorzaamheid. Schik u naar Zijn bevelen; omhels Zijn wetten en heb grote gedachten van Hem en van Zijn heerlijkheden. Overweeg Zijn deugden. Doet dat met vermaak, want zijn uw kuise wellusten, de delicatessen van uw geest.
4. Bemint Hem alleen en boven alles. Verzaakt eigen wijsheid, gerechtigheid, wil en lusten. Verhef Hem boven het hoogste van uw blijdschap en veracht alles om Zijnentwille. Laat niets zo schoon, zo aanlokkelijk, zo heerlijk zijn in uw ogen, dat het enige liefdesbeweging zou verwekken in uw hart. Bemint Hem als uw Heere, uw eigenaar, uw Erfbezitter en Wederhelpt, ja uw Heil en uw Al.
5. Stelt al uw heerlijkheid in Hem te beminnen, te dienen en te gehoorzamen. Alles wat Hij u gebiedt, voert dat in alle wakkerheid en getrouwheid uit, zonder tegen spreken, vergenoegd, dat het u gegeven is Hem te beminnen en alles te doen uit liefde tot Zijn heerlijkheid.
6. Schroomt niet somtijds harde bevelen aan te nemen, hoe ondragelijk en hoe dodelijk zij ook zijn voor de uitwendige mens. Het is niet minder liefde voor Christus te lijden, ja te sterven, dan vanuit de weerslag van Zijn liefde Hem wederom lief te hebben. In lijden en verdrukkingen wordt de liefde volmaakt, dan geeft zij de grootste glans. Buig uw eigen verstand, mening, wil en uw eigen genegenheden in zulke gevallen. Rust maar in het heilig en wijs beleid van uw Koning en Heere. Rust in Zijn liefde, juich daarover, gedenkende dat u niets te doen hebt als Zijn heerlijkheid te bevorderen, als Hem te beminnen, u te zegenen in Zijn hoogheid en bevelmacht over u. Ja, dat u niets te doen hebt, dan Hem te zegenen in Zijn beleid.
7. Buig u gedurig voor Hem in ernstige en gelovige gebeden. Buig u voor de troon van Zijn genade om licht tot onderwijs, om geestelijk verstand tot de voorzichtigheid der heiligen; om genade en sterkte tot gehoorzaamheid en onwrikbare standvastigheid.
8. Draag al uw schoonheid, sterkte, rijkdom en heerlijkheid in nederigheid aan die Koning op, in verloochening van alles. Leg al uw deugden voor Hem neer en belijd voor Hem, dat het alles uit Hem is, en aan u, tegen verdiensten, geschonken; en dat het daarom tot Hem moet terugkeren. Zing met hart en mond: *Niet ons, niet ons, maar Uwen naam geeft eer, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil.*

AMEN.